ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ..... *Δραχμὰς* 7.50
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ..... *Φρ. Χρ.* 8

Διαχειριστής: *Σ. ΒΕΛΛΗΣ*

ΕΤΟΣ Δ' — ΑΡΙΘΜΟΣ 117

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ Λ. 10

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν:
"ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ,, ΑΘΗΝΑΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Ἰανουαρίου 1909.

Ἡ «ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ» διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ τὸν ἔλεγχον δωδεκαμελοῦς συμβουλίου ἐκ δικηγόρων ἐν Ἀθήναις.

Ἐπόπται τῆς ὕλης καὶ ὑπεύθυνοι
ΠΕΤΡΟΣ ΘΗΒΑΙΟΣ
Π. ΛΑΓΟΠΑΤΗΣ—Ε. ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ—Α. ΜΠΟΥΚΡΑΣ
Δικηγόροι ἐν Ἀθήναις

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΟ ΨΕΥΔΟΣ;

Κύριε Συντάκτα,

Μοὶ γράφετε, ὅτι, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ Νέου ἔτους, συνειθίζει ἡ «Δικαιοσύνη» νὰ παρέχῃ εἰς τοὺς ἀναγνώστας της, γραμμάς τινας ἐπικαίρους, γραμμὰς δὲ τοιαύτας ζητεῖτε διὰ τὸ ἐπελθὸν ἔτος ἀπὸ ἐμέ. Δεδομένου ὅτι ἀποκλειστικοὶ τῆς ἐφημερίδος ὑμῶν ἀναγνῶσται εἶνε οἱ ἐπιστήμονες ἐκεῖνοι, οἵτινες, ἀπὸ διαφόρων σημείων ὁρμώμενοι, συμπίπτουσιν εἰς τοῦτο, ὅτι ἅπαντες συνεργάζονται πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ δικαίου, ἤ, ὅπερ ταὐτὸν, τῆς ἀληθείας, τοιοῦτοι δὲ οἱ δικασταὶ καὶ οἱ δικηγόροι, θὰ μοὶ ἐπιτρέψητε νὰ ὑποβάλω καὶ ἐγὼ τὸ οὐχὶ νέον ἀναμφιβόλως ἐρώτημα: οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, στενώτερον δὲ οἱ δικηγόροι, οἱ τεταγμένοι νὰ ὑπερασπίζωνται τὴν ἀλήθειαν καὶ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ δικαστοῦ νὰ ἀνευρίσκουν ταύτην καὶ νὰ τὴν καθιστῶσιν ὑποχρεωτικήν, μεταμορφοῦντες αὐτὴν εἰς δικαστικὴν ἀπόφασιν, εἶνε ὑπόχρεοι κατὰ τὸ διάστημα, καθ' ὃ, εἴτε μόνοι εἴτε μετὰ τοῦ δικαστοῦ συνεργάζονται, νὰ λέγωσι.... τὴν ἀλήθειαν;!

Ἔχω τὴν ὑποχρέωσιν νὰ σᾶς εἴπω ὅτι ἡ ἀπορία αὕτη δὲν εἶνε ἐφεύρημά μου. Θὰ γνωρίζετε ἴσως ὅτι ἀπό τινος ἡ Γερμανικὴ ἐπιστήμη καὶ ἡ νομοθεσία ἀσχολοῦνται πρὸς διαρρύθμισιν τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, ἐκ τούτου δὲ δύνασθε νὰ φαντασθῆτε πόσοι κρουνοὶ μελάνης σπαταλῶνται εἰς τὴν ἀνακίνησιν τῶν μεγάλων δικονομικῶν προβλημάτων καὶ ποίους ἐξονυχισμοὺς μέχρι δασκαλισμοῦ ὑφίστανται ταῦτα. Ὁπωσδήποτε μία ἐκ τῶν μεγάλων ἀποριῶν ἡ ὁποία ἐτέθη ἐπὶ τοῦ τάπητος τῆς Γερμανικῆς ἐπιστήμης εἶνε καὶ ἡ ἀπορία:

Ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ διάδικος ἢ ὁ ἐκπροσωπῶν τοῦτον δικηγόρος, ἐμφανιζόμενος πρὸ τοῦ δικαστοῦ, νὰ ψεύδηται; Τὸ αὐτὸ ἐρώτημα ἐτέθη καὶ ὑπὸ ἄλλην μορφήν: Εἶνε σκόπιμον νὰ ὑποβληθῇ ὁ διάδικος ἢ ὁ δικηγόρος εἰς ὑποχρέωσιν νομικῶς ἐξαναγκαστήν, ἧς ἡ μὴ τήρησις νὰ ἔχῃ ὡς ἐπακολούθημα ποινὴν τινα ἢ ἄλλην ἐπιζήμιον συνέπειαν, ὅπως λέγῃ τὴν ἀλήθειαν; Τὸ πρόβλημα, καθὼς γνωρίζετε, καὶ παλαιὸν εἶνε, γεννηθὲν ἀφ' ἧς ἐγεννήθη καὶ ἡ Δικονομία, ἀλλὰ καὶ ἄλυτον, κοινῶς δὲ γνωστὰ καὶ τετριμμένα τόσον τὰ ὑπὲρ ὅσον καὶ τὰ κατὰ ἐπιχειρήματα, τινὰ τῶν ὁποίων, ἀναπτυχθέντα ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐν λόγῳ ἐν Γερμανίᾳ μελετωμένης μεταρρυθμίσεως, δὲν εἶνε ἄσκοπον νὰ περιέλθουν εἰς γνῶσιν καὶ τῶν ἀναγνωστῶν ὑμῶν. Δὲν πρόκειται περὶ τῆς διαστροφῆς ἐκείνης, ἣν εὐφυῶς ἴσως, ἥκιστα ἠθικῶς ὅμως ἀπὸ ἐπαγγελματικῆς ἀπόψεως, παρέστησε περιώνυμος παλαιὸς δικηγόρος δογματίζων: «Ὁ διάδικος πρέπει νὰ μοὶ ἐξομολογῆται τὴν ἀλήθειαν· τὸ ψεῦδος θὰ τὸ διασκευάσω καὶ θὰ τὸ ὑποστηρίξω ἐγώ»! Δὲν πρόκειται δὲ περὶ τῆς διαστροφῆς ταύτης, διότι οὐδαμοῦ ὅπου λειτουργεῖ δικονομία—ἡμῶν βεβαίως ἐξαιρουμένων — τὸ δικαίωμα τοῦ ψεύδεσθαι τὸν διάδικον ἢ τὸν δικηγόρον ἐκτείνεται μέχρι τοῦ σημείου ὥστε νὰ θεωρῆται ὡς δικαίωμα τοῦ καταφώρως διαστρέφειν τὴν ἀλήθειαν καὶ ψεύδεσθαι ἐν γνώσει, ἐπὶ μόνῳ τῷ τέλει ἢ τοῦ ἀποπλανῆσαι τὸν δικαστὴν ἢ τοῦ παρελκύειν τὴν δίκην. Τὴν τοιαύτην χονδροειδῆ τοῦ δικονομικοῦ ψεύδους ἐμφάνισιν πάντες, πανταχοῦ ἐπολέμησαν, ὁμοφωνοῦντες ἅπαντες ὅτι καὶ ποιναὶ πρὸς περιστολὴν ἢ πρὸς ἐκρίζωσιν αὐτοῦ εἶνε ἐπιτετραμμέναι. Πρόκειται ἄρα περὶ τῆς ἐλαφροτέρας, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ ἐν τῇ δίκῃ ψεύδους μορφῆς. Καὶ ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ὁ διχασμὸς τῶν στρατοπέδων.

Τῆς πρώτης ὁμάδος κυριώτερος σύμμαχος εἶνε ἡ ἠθική. Καθ' ὃν λόγον, λέγουν οἱ μέν, ἐν τῷ καθ' ἡμέραν βίῳ στοιχειώδης παντὸς ὑποχρέωσις εἶνε νὰ λέγῃ τὴν ἀλήθειαν, μὲ τὸν κίνδυνον ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει νὰ προσλάβῃ τὸν οὐχὶ ἐπίζηλον τίτλον τοῦ ἀπατεῶνος, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ ὁ ἐμφανιζόμενος πρὸ τοῦ δικαστοῦ διάδικος ἢ δικηγόρος, τὴν αὐτὴν πρέπει νὰ ὑπέχῃ πρὸς τὴν ἀλήθειαν ὑποχρέωσιν. Ἀντίληψις, προσθέτουν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀναγορεύεται ὡς ἐπιτετραμμένον τὸ ψεῦδος ἐν τῇ δίκῃ, καταλήγει εἰς τὸ νὰ ἐκπορνεύῃ αὐτόχρημα ταύτην καὶ νὰ ἐξαρτᾷ τὸ πέρας αὐτῆς ἐκ τῆς κακῶς ἐννοουμένης δεξιότητος ἢ τῆς εὐστροφίας ἢ τῆς περὶ τὸ ψεύδεσθαι δεινότητος τοῦ δικηγόρου.

Οὕτω τιθέμενον τὸ ἐπιχείρημα, μὲ συνεπίκουρον μάλιστα τὴν ἠθικὴν καὶ δὴ τὴν γενικωτέραν κοινωνικήν, παρίσταται ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ ἐξ ἐπιπολῆς, ὄντως ἀκαταμάχητον.

Ἀντέχει ὅμως πράγματι ἡ θεωρία αὕτη εἰς ἐπίθεσιν συστηματικωτέραν, χρησιμοποιοῦσανοὐχὶμόνον τὰ ἐκ τῆς ἠθικῆς ὅπλα, ἀλλὰ καὶ ὅπλα ἀνάλογα πρὸς τὰς δυσχερείας, εἰς ἃς συνηθέστατα περιπίπτει ἡ νομοθεσία, ἡ τεταγμένη νὰ συνδυάζῃ τὰ συμφέροντα ὅλων, τὰ οὐχὶ σπανίως εἰς σύγκρουσιν περιερχόμενα;

Πολεμικὴν τοιαύτης φύσεως διεξάγουν οἱ ὁπαδοὶ τῆς δευτέρας ὁμάδος, οἱ πιστεύοντες καὶ ὑποστηρίζοντες, ὅτι οὔτε κοινωνικῶς οὔτε ἀπὸ ἀπόψεως ἀπονομῆς δικαίου συμφέρει νὰ τεθῇ ὡς νόμῳ ἐξαναγκαστὴ ἡ ὑποχρέωσις πρὸς τὸ λέγειν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ ἀπαγγελθῶσι ποιναὶ κατὰ τοῦ δικονομικοῦ ψεύδους.

Ὁσαδήποτε, λέγουν, ἀξιώματα καὶ ἂν ἀναρτήσῃ πρὸ τῶν διαδρόμων τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν αἰθουσῶν τούτων ἡ ἠθική, ἓν πάντοτε παραμένει βέβαιον καὶ ἀκλόνητον, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη φύσις οὔτε εὐχερὲς οὔτε καὶ δυνατὸν εἶνε νὰ μεταβληθῇ. Ἐὰν ἡ δίκη σημαίνῃ ἀγῶνα πρὸς ἐπικράτησιν, ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ ἑκάτερος τῶν παλαιόντων πρέπει νὰ παραμείνῃ ἐλεύθερος, ψυχρὸς δὲ τοῦ ἀγῶνος τούτου θεατής, καλεῖται ὁ δικαστής, οὐχὶ νὰ καθοδηγῇ τὰς κινήσεις τῶν παλαιόντων ἢ νὰ παρακωλύῃ ταύτας διὰ ποινῶν ἢ νὰ ἐμπνέῃ εἰς αὐτοὺς ἐκ τῶν προτέρων τὸν τρόμον ὡς πρὸς τὸ ἠθικὸν καὶ τὸ νόμιμον ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς κινήσεως, ἀλλὰ ἐκ τῶν κινήσεων τούτων νὰ περισυλλέγῃ τὸ ὑλικὸν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου θὰ στηρίξῃ τὸ οἰκοδόμημά του, ὅπερ εἶνε ἡ ἀπόφασίς του. Ἄλλο τὸ ζήτημα ἂν κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς πάλης ταύτης μορφώσῃ τὴν γνώμην ὅτι εἷς τῶν διαδίκων ἢ ὁ δικηγόρος, χειριζόμενος οὕτως ἢ οὕτω τὰς λεπτομερείας τῆς διαδικασίας, ἔχει ὡς τελικὸν σκοπὸν οὐχὶ νὰ ἐπικρατήσῃ, ἀλλὰ στενῶς καὶ ἀποκλειστικῶς νὰ παρακωλύσῃ τὸν δικαστὴν ἐν τῷ ἔργῳ του. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρόκειται περὶ στενῶς δικονομικοῦ ψεύδους, δεκτικοῦ περιορισμοῦ καὶ ἀξίου νὰ προκαλέσῃ τὴν ποινήν.

Τὸ ζήτημα ἄρα δὲν λύει ἡ ἠθική, ἥτις ἀπόλυτος, ὡς εἶνε νοητή, καὶ ὑπόχρεως γενικὰ νὰ θέτῃ ἀξιώματα, ἀδιαφοροῦσα ἂν ἐν τῷ ὑλικῷ κόσμῳ εἶνε δυνατὸν ἐν παντὶ νὰ τύχωσιν ἐφαρμογῆς, διδάσκει καὶ πρέπει νὰ διδάσκῃ, ὅτι τὸ ψεῦδος ἐν παντὶ εἶνε ἄξιον καταφρονήσεως. Τὸ ζήτημα λύουν αἱ ἀρχαὶ τῆς σκοπιμότητος ὑπὸ τῶν ὁποίων πρέπει πάντοτε νὰ ἐμπνέηται ἡ νομοθεσία.

Καὶ τὸ συμπέρασμα:

Τὸ ψεῦδος ἐν τῇ δίκῃ ἀναμφιβόλως οὔτε ἠθικὸν εἶνε οὔτε ἄξιον ἐπαίνων ἢ ἐνθαρρύνσεως οὔτε καὶ ἠθικῶς ἐπιτετραμμένον. Εἶνε ὅμως ἠθικῶς ἀδιάφορον, ὅπως ἀδιάφορον εἶνε ἐν τῷ ἀγῶνι τοῦ καθ' ἡμέραν βίου, κατὰ τὸν ὁποῖον τὸ συναίσθημα τῆς ἐπικρατήσεως ὑπερισχύει καὶ αὐτῆς τῆς ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀνάγκης τοῦ λέγειν πάντοτε τὴν ἀλήθειαν.

Τοιαῦτα περίπου τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ δευτέρου στρατοπέδου ἅτινα ὡς γνωστὸν διέπουν τὴν ἀπαναχοῦ ἐν ἰσχύι δικονομίαν, ἐξαιρέσει τῆς Αὐστριακῆς, καθ' ἣν οἱ διάδικοι ὑπέχουν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἀποκαλύπτουν σαφῶς καὶ τελείως τὴν ἀλήθειαν.

Θὰ μοὶ ἐπιτραπῇ ἐν τέλει νὰ παραθέσω μίαν ὡραίαν ὄντως εἰκόνα τῶν ὑποστηριζόντων ὅτι πρέπει νὰ ἀναγορευθῇ ὡς νομοθετικῶς κολάσιμον τὸ δικονομικὸν ψεῦδος ὑπὸ οἱανδήποτε μορφὴν καὶ ἂν παρίσταται τοῦτο, ὡς καὶ ἐν πειστικώτατον πρὸς καταπολέμησιν τῆς εἰκόνος ταύτης ἐπιχείρημα τῶν ἀντιθέτων.

Ἡ δίκη, λέγουν οἱ πρῶτοι, δύναται κάλλιστα νὰ ἐξομοιωθῇ μὲ ἀσθένειαν, κατὰ τὴν ὁποίαν, νοσοῦντες μὲν εἶνε οἱ διάδικοι, ἰατρὸς δὲ ὁ δικαστής. Ἱκέται ἑπομένως τοῦ ἰατροῦ των οἱ προσφεύγοντες εἰς αὐτὸν διάδικοι, εἶνε ὑπόχρεοι, χάριν αὐτοῦ τοῦ συμφέροντός των, νὰ ἀποκαλύψουν εἰς αὐτὸν γυμνὴν τὴν ἀλήθειαν, διότι τότε καὶ ἡ διάγνωσις εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπέλθῃ πλήρης ἀλλὰ καὶ ἡ θεραπεία τελεία!

Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, θάτερος τούτων, ἄγνωστον ἐκ τῶν προτέρων ποῖος, θὰ ἐξέλθῃ τοῦ θεραπευτηρίου ἠκρωτηριασμένος!

Ἐξομοιοῦται ὅμως τελείως, ἐρωτοῦν οἱ τὰ ἀντίθετα φρονοῦντες, ἡ δίκη μὲ ἀσθένειαν, καθ' ἣν μοναδικὸς ἰατρὸς εἶνε ὁ δικαστής, εἰς τὰ νεύματα τοῦ ὁποίου ὑπόκεινται οἱ διάδικοι, ὑπόχρεοι ἀγογγύστως νὰ ὑφίστανται δικονομικὴν λ. χ. ἀφαίμαξιν ἢ δικονομικὴν ψυχρολουσίαν ἢ μασσάζ;!

Ἂν οὕτως εἶχε τὸ πρᾶγμα, ἀναμφιβόλως ὁ δικαστὴς θὰ εἶχε τὸ δικαίωμα καὶ ποινὰς ἀκόμη νὰ ἐπιβάλλῃ κατὰ τῶν ἀνειλικρινῶν ἀσθενῶν του. Τὸ ἀπαναχοῦ ὅμως κρατοῦν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 19ου αἰῶνος δικονομικὸν σύστημα, διάφορον τελείως τοῦ περιφήμου Τουρκικοῦ, μὲ τὸν Καδῆ, τὸν ἔχοντα τὸ δεσμεῖν καὶ τὸ λύειν ἐν τῇ δίκῃ, καθ' ἣν οἱ διάδικοι ἡλιθίως ἀτενίζουν πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς σωτῆρα, προϋποθέτει τὸν διάδικον ἐν διαρκεῖ δράσει εὑρισκόμενον καὶ συνεργαζόμενον πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ πέρατος μετὰ τοῦ δικαστοῦ, οὐχὶ σπανίως δὲ ἐξαρτᾶ τὴν λύσιν τῆς διαφορᾶς ἐκ μόνης τῆς ἐνεργείας ἢ ἀδρανείας τοῦ διαδίκου, ἀδιαφοροῦν ἂν ἡ περαιωθεῖσα δίκη ἐκπροσωπῇ καὶ τὴν κατ' ἀντικείμενον ἀλήθειαν, ὡς τοῦτο συμβαίνει μετὰ τὴν δόσιν ὅρκου πασιφανῶς ψευδοῦς, μετὰ τὴν παραίτησιν ἀπὸ τῶν ἐνδίκων μέσων ἢ τὴν μὴ ἄσκησιν τούτων καὶ εἰς περιστάσεις παρεμφερεῖς πλείστας ὅσας. Ὑπὸ τοιοῦτον ἄρα σύστημα, καθ' ὃ ἐν τῇ πάλῃ τῆς ἐπικρατήσεως ἐνεργὸν καλοῦνται νὰ λάβουν μέρος καὶ οἱ ἄμεσον ἐξαρτῶντες συμφέρον ἐκ τῆς ἐκβάσεως τῆς πάλης διάδικοι, θὰ ἦτό τι παρὰ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ἐὰν δὲν εἶχον πλήρη τῶν κινήσεων αὐτῶν τὴν ἐλευθερίαν.

Καὶ ἤδη, ἀπευθυνόμενος ἐπὶ τῷ Νέῳ Ἔτει πρὸς τοὺς συναδέλφους μου, ἔχω φρονῶ τὸ δικαίωμα νὰ ἀναφωνήσω:

Ζήτω τὸ δικονομικὸν ψεῦδος!

Δικαίωμα τὸ ἐν τῇ δίκῃ ψεύδεσθαι!

Δύνασθε προσφιλεῖς συνάδελφοι κρείττω τὸν ἧσσονα λόγον ποιεῖν, οὐχὶ ὅμως ἧσσονα τὸν κρείττω διάδικον, τουτέστιν, ἀνήλικον τοῦτον ὄντα, ὡς ἀνήλικον παριστᾶν καὶ τὰ παρόμοια.

Πρόθυμος

Ὁ συνεργάτης σας ΙΩΒ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἀπεβίωσεν αἰφνιδίως ὁ Εἰσαγγελεὺς τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν ***Ἀλέξανδρος Καρατζᾶς***, χειρισθεὶς ἐντίμως τὸ πράγματι ὑψηλὸν λειτούργημα, ὅπερ ἐπὶ ἔτη μακρὰ εἶχεν ἐμπιστευθῇ αὐτῷ ἡ Πολιτεία.

ΑΡΘΡΑ ΤΗΣ "ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ,,

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ τῇ 3η Ἰανουαρίου.

Ἀναμφιβόλως ὁ θεσμὸς τῶν δικηγορικῶν συλλόγων εἶνε μεγίστης σημασίας. Ἀναμφιβόλως ἀπαιτεῖ προσοχὴν ἐκ μέρους ὅλων μας καὶ ἔξαρσιν μέχρι τῆς ἰδέας ὅτι πρόκειται νὰ καθιδρύσωμεν ἕνα μέγαν σταθμόν, οὐχὶ μόνον καὶ περιωρισμένως διὰ τὸ δικαστικόν μας μέλλον, ἀλλ' αὐτόχρημα διὰ τὴν ἐθνικήν μας σταδιοδρομίαν, ἐξυγιαίνοντες τὴν Δικαιοσύνην ἡμῶν. Φυσικὰ ἀπαιτεῖ καὶ μελέτην τῶν συνεπειῶν, καὶ ἀπάθειαν μετὰ φρονήσεως εἰς τὰς ἀποφάσεις, καὶ ἱκανὴν αὐταπάρνησιν μετ' ἀνδρείας ἀπέναντι τῶν δεσμῶν καὶ συμπαθειῶν ἐκ τοῦ μέχρι τοῦδε πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἡμῶν βίου, διότι, ἐπαναλαμβάνομεν, δὲν πρόκειται νὰ κανονίσωμεν τὴν στάσιν του ἕκαστος κατὰ τὰς ὑποθέσεις του τῆς ἡμέρας, τοῦ μηνὸς ἢ καὶ τοῦ ἔτους αὐτοῦ, ἀλλὰ νὰ κανονίσωμεν καὶ νὰ παγιώσωμεν γενικὴν πραγμάτων κατάστασιν δι' ὁλόκληρον τὸ μέλλον ὁλοκλήρου τῆς χώρας ἡμῶν. Οἱ μὴ καθορῶντες τοιαύτην καὶ τοσαύτην τὴν σημασίαν τοῦ νέου θεσμοῦ, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρχωσι μεταξὺ τῶν δικηγόρων, καὶ δὲν ἐμελέτησαν τὸν νόμον, καὶ ἀγνοοῦσι τὴν μέχρι τοῦδε δρᾶσιν καὶ κατάστασιν τῆς παρ' ἡμῖν Δικαιοσύνης εἰς πρόσωπα καὶ εἰς πράγματα, καὶ δὲν ἐμελέτησαν τὴν σύγχρονον ἡμῶν πολιτικὴν ἱστορίαν καὶ δὲν βλέπουσιν εἰς τὸ βάθος τῆς ἀγωνιώσης ἐθνικῆς συνειδήσεως, ἀναμενούσης τὸ πρῶτον φῶς ἵνα ἐπιδείξῃ καὶ ἐπιβάλῃ τὰς θελήσεις αὐτῆς.

Ἀλλ' ἐνῷ ταῦτά εἰσιν ἀναμφίβολα, οὔτε τοὺς δισταγμοὺς περὶ τῆς ἐπιτυχίας εὑρίσκομεν δικαιολογουμένους, οὔτε τοὺς φόβους περὶ ἀποτυχίας βασίμους. Τὸ μεῖζον μέρος τῆς ἐπιτυχίας ἢ καὶ τὸ ὅλον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς, λέγουσιν οἱ φοβούμενοι καὶ διστάζοντες. Ἀλλὰ τοιοῦτος φόβος καὶ δισταγμὸς δὲν δύναται νὰ εὕρῃ θέσιν ἐν τῇ ψυχῇ νομικῶν ἀνδρῶν· διότι εἶνε πᾶσι τούτοις γνωστότατον ὅτι ὅλοι οἱ νόμοι ἐξαρτῶνται κατὰ πολὺ ἢ καὶ κατὰ τὸ ὅλον ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς.

Οὐδείς ποτε ὑπῆρξεν ἢ θὰ ὑπάρξῃ νόμος ἔχων ἐν ἑαυτῷ, ἐν τοῖς γράμμασιν αὐτοῦ ἀπολύτως τὴν πνοὴν τῆς ζωῆς, τὴν δύναμιν τῆς ἐνεργείας, τὴν μέθοδον τῆς κατὰ τὰς περιστάσεις

σκοπιμότητος. Ὁλόκληρον τὴν πνοὴν τῆς ζωῆς καὶ τὸ ἥμισυ τῆς δυνάμεως τῆς ἐνεργείας εἶχον καὶ θὰ ἔχωσι πάντοτε οἱ νόμοι οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἔκφρασιν τῆς συνειδήσεως ἐκείνων, ὧν τὴν κατάστασιν ἐκανόνισαν. Τὸ ἕτερον ἥμισυ τῆς δυνάμεως τῆς ἐνεργείας καὶ ἡ μέθοδος τῆς κατὰ τὰς περιστάσεις σκοπιμότητος βεβαίως ἐξαρτῶνται ἀπὸ τῶν ἰδιοτήτων καὶ προτερημάτων ἐκείνων, οἵτινες θ' ἀναλάβωσι τὴν ἐφαρμογὴν παντὸς νόμου.

Ἐὰν ἑπομένως ὁ περὶ οὗ πρόκειται νόμος ἐκφράζῃ τὸ μᾶλλον εὐχάριστον συναίσθημα καὶ τὴν φλογερωτέραν βούλησιν ἡμῶν, ἐὰν εἶνε ἡ γνησιωτέρα καὶ ζωηροτέρα ἔκφρασις τῆς Ἑλληνικῆς δικηγορικῆς ψυχῆς, ὡς ὅλοι καὶ εἷς ἕκαστος ὁμολογοῦμεν, ὁ νόμος οὗτος καὶ ζωὴν ἔχει καὶ δύναμιν νὰ ἐνεργήσῃ, οὐδένα δὲ κίνδυνον φοβεῖται διὰ τὸ μέλλον αὐτοῦ καὶ ἂν εἰς οἵας καὶ ὅσας δήποτε προσκόψῃ ἐν ἀρχῇ ἀδεξιότητας, ἀντιδράσεις, ἐπιβουλάς. Τὸ θεωροῦμεν μάλιστα φυσικὸν καὶ λίαν ἑπόμενον ὅτι ἐνιαχοῦ ἢ καὶ πανταχοῦ θεσμὸς νέος παρ' ἡμῖν καὶ προορισθεὶς νὰ καταπολεμήσῃ ἐρριζωμένας ἕξεις καὶ παγιωθείσας μεθόδους, ἔμπεδον κατάστασιν ἀπεράντου ἐκτάσεως ἀκανθῶν καὶ τριβόλων, θὰ συναντήσῃ δυσχερείας καὶ προσκόμματα, θ' ἀπαντήσῃ πολλοὺς ἀντιπάλους καὶ θὰ λοξοδρομήσῃ ἀτόπως, ἀλλὰ καὶ ἀνθρωπίνως, οἰκτείρων πρὸ περισσοτέρων ἀξιοθρηνήτων δυστυχῶν ὄντων.

Τὸ θεωροῦμεν ἐπίσης φυσικὸν καὶ λίαν ἑπόμενον, ὅτι θεσμὸς νέος παρ' ἡμῖν δὲν θὰ πέσῃ ἐν ἀρχῇ ὁλοκλήρως εἰς τὰς ἀπαιτουμένας δυνατὰς καὶ δεξιὰς χεῖρας, διότι οὔτε ὅλας τὰς ἀπαιτήσεις αὐτοῦ ἐνοήσαμεν ἐπακριβῶς κατὰ βάθος καὶ πλάτος, οὔτε κατ' ἀκολουθίαν τὰς συνεπείας αὐτῶν συναισθανόμεθα· οὔτε διότι ἠθελήσαμεν μόνον ν' ἀποβάλωμεν τοὺς ρύπους τοῦ παρελθόντος καὶ ἀπεβάλομεν αὐτοὺς ὡς διὰ μαγείας. Ἀλλὰ καὶ δυσχεραίνων ὁ νόμος ἡμῶν καὶ συγκρουόμενος καὶ σταματῶν καὶ λοξοδρομῶν καὶ ἀδεξίως καὶ ἀσθενῶς ὁδηγούμενος θὰ ζῇ διότι θὰ ζῶμεν, θὰ θέλῃ διότι θὰ θέλωμεν, θὰ κινῆται διότι θὰ κινώμεθα ὅλοι ἡμεῖς. Ἐν τῇ παρατεινομένῃ δὲ ζωῇ του θὰ προχωρῇ, καὶ οὔτε φυσικόν, οὔτε ἰδίως ἀνθρώπινον, εἶνε νὰ μὴ εὕρῃ τέλος τὰς δεξιὰς καὶ δυνατὰς χεῖρας, τὴν εὐθεῖαν καὶ εὐρεῖαν ὁδὸν τὴν προσήκουσαν. ***Τί ἄλλο τούτου εἶνε ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου;*** Ἂν δ' ἀπὸ ταύτης τῆς ἐφαρμογῆς—βεβαιότατα ἀπὸ ταύτης—ἐξαρτᾶται τὸ μεῖζον ἢ καὶ τὸ ὅλον τῆς ἐπιτυχίας τοῦ νόμου ἡμῶν, τί ἔχομεν νὰ φοβηθῶμεν καὶ τί δὲν δικαιούμεθα νὰ ἐλπίσωμεν; Εἰς ἓξ ἡμέρας μόνος ὁ Θεὸς ἔκτισε Κόσμον ὁλόκληρον.

Μόναι αἱ μεμψιμοιρίαι εἶνε πράγματι ἐπιβλαβεῖς καὶ ἐπικίνδυνοι, ἀνάξιαι ἐπιστημόνων καὶ ἐλευθέρων ἀνδρῶν νομικῶν. Διότι βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον διαστρέφουσι τὰς σκέψεις, μεταστρέφουσι τὰς βουλήσεις καὶ ἐξαφανίζουσι τὰ συναισθήματα, τοῦτ' ἔστι μεταπλάσσουσι τὴν συνείδησιν περί τινος νόμου καὶ ἐπομένως φονεύουσιν αὐτόν. Καὶ διὰ τοῦτο διαφωνοῦμεν ριζικῶς πρὸς διακεκριμένον καὶ φίλτατον συνάδελφον· διότι ἡμεῖς πιστεύομεν, ὅτι ὁ ἔμφρων ἐνθουσιασμὸς εἶνε τὸ κυριώτερον ζώπυρον παντὸς νόμου. Τοιοῦτον δὲ ἐνθουσιασμὸν ἔχομεν εὐτυχῶς πάντες οἱ δικηγόροι, τοιαύτην βαρυτάτην εὐθύνην θελήσαντες ὅλοι ν' ἀναλάβωμεν ἀπέναντι τῆς παρούσης καὶ μελλούσης Ἱστορίας ἡμῶν.

Ο ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Ἀξιότιμε Κύριε Συνάδελφε!

Ἀπαντῶ εὐχαρίστως εἰς τὴν πρόκλησιν Ὑμῶν τοῦ νὰ ἐκφράσω τὴν γνώμην μου ἐπὶ τοῦ, διὰ τὴν θέσιν τῶν δικηγόρων, σπουδαιοτάτου ὄντως — «γεγονότος τῆς ψηφίσεως τοῦ περὶ Δικηγορικῶν Συλλόγων Νόμου—» Ὑποβάλλω Ὑμῖν τὰς ἑξῆς σκέψεις μου.

Τὸν νόμον εὑρίσκω ἐκ τῶν ἐντελεστέρων, ἀπονέμοντα τοῖς Δικηγορικοῖς Συλλόγοις εὐρεῖαν δρᾶσιν καὶ δικαιοδοσίαν, σώφρονα δὲ πάντως, καὶ ἀνάλογον πρὸς τὸ περιβάλλον καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ ρυθμιζομένου θέματος.

Ἀπὸ πολιτειακῆς ἀπόψεως, ἡ νομοθετικὴ σύνταξις τῶν Δικηγορικῶν Συλλόγων εἰς ἀρχήν, πρὸς αὐτοδίκησιν αὐτῶν, εἶναι βεβαίως μία,—τῶν σπουδαιοτέρων μάλιστα,—ἐφαρμογὴ τῶν ἀρχῶν τῆς ἀποκεντρώσεως.

*Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης, ἔχων πάντοτε τὴν γνώμην,—ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο, ἥκιστα δημιουργικὸν αὐτὸ καθ' ἑαυτό, εἶναι ὁμολογουμένως τὰ μάλα εὔστοχον, ἀλλ' ἔνθα μόνον καὶ καθόσον ἡ κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ ἀνάπτυξις καὶ ὡριμότης δύναται νὰ παράσχῃ στοιχεῖα ἐπαρκῆ, οὐ μόνον ἱκανὰ πρὸς εὐδόκιμον αὐτοδιοίκησιν, ἀλλὰ καὶ πρόθυμα, μετὰ πίστεως καὶ σθένους πρὸς ἀφιλοκερδῆ ἐξυπηρέτησιν τοῦ σκοποῦ,—ὁμολογῶ ὅτι πρὸ τριακονταετίας ἐθεώρουν σχεδὸν οὐτοπίαν τὸ ἐγχείρημα τοῦτο διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν στοιχείων τούτων.—Ὑπῆρχον βεβαίως οἱ προέχοντες,—ἄνδρες ἀγαθοὶ καὶ ἐξέχοντες ἐν πᾶσιν, ἀναμφηρίστου ἐπιβολῆς καὶ κύρους,—τοῖς ἔλειπεν ὅμως τι,—ἡ **πίστις** ἐπὶ τῷ ἔργῳ — ἡ **θέλησις** καὶ τὸ **σθένος** πρὸς τὸ ἔργον!— Τοῖς ἔλειπε τὸ ὅλον!*

Οὕτως ἐν τούτοις κρίνων τὸ παρελθὸν καὶ τὸ νῦν, δὲν ἐπευφημῶ καὶ ἀμέσως,—(ἐπὶ τούτῳ καὶ μόνῳ,—ἤτοι ἐπὶ τῇ συντελέσει ἁπλῶς τοῦ νόμου),—τὸ γεγονὸς τοῦτο τῆς ψηφίσεως τοῦ Νόμου, ὡς τι αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ βέβαιον καὶ ἀσφελὲς μέσον εὐκοσμίας καὶ προαγωγῆς τοῦ ἤθους καὶ τῆς ἀξίας, καὶ συνεπῶς καὶ τοῦ ἀληθοῦς συμφέροντος τοῦ Δικηγορικοῦ Σώματος,—εὐελπιστῶ ὅμως τὰ μάλιστα ἐν τῇ εὐέλπιδι πεποιθήσει ἐπαρκοῦς ἤδη ὡριμότητος κατ' ἀμφότερα, πίστεώς τε καὶ θελήσεως, πρὸς τοιαύτην διοργάνωσιν αὐτοδιοικήσεως,—καθότι τῶν ἀποκεντρωτικῶν Ὀργανισμῶν, κατ' ἐμὴν κρίσιν, τὸ ἠθικὸν κῦρος—(ὅ ἐστιν ὅτε κύριος τῆς ἐφαρμογῆς των λόγος, καὶ τὸ ἔρεισμα τῆς ὑποστάσεώς των,—) ἡ εὐδοκίμησις ἢ κατάπτωσίς των,— διατελεῖ πάντοτε ἐν διηνεκεῖ δοκιμασίᾳ.

*Ἐκτὸς ὅμως τοῦ ἀπὸ τῆς ἐπαγγελματικῆς ἀπόψεως, ἀνέκαθεν εὐέλπιδος τούτου **πόθου** τῆς νομοθετικῆς Συντάξεως τοῦ Συλλόγου ἡμῶν,—πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ὁποίου τὸ ἡμέτερον Σωματεῖον ἀπὸ πολλοῦ φιλοτίμως μετὰ πίστεως καὶ ζήλου ἠγωνίσθη,—νομίζω πεποιθότως, ὅτι ἐνεπνέετο οὗτος πρὸς τοῦτο συγχρόνως καὶ ἀπὸ ὑψηλοτέρας ἄλλας, ὑπεράνω τοῦ κύκλου τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος,—βλέψεις,—**τοῦτο μὲν** πρὸς βελτίωσιν, ἀνύψωσιν καὶ ἐξασφάλισιν καὶ τῆς θέσεως τῆς Δικαιοσύνης αὐτῆς ἐπίσης, ὑπολειπομένης ἔτι ἐν πολλοῖς, καὶ ἐπιβουλευομένης συνεχῶς,—τὸ μὲν ἐξ ἐξωτερικῶν αἰτίων, τὸ δὲ καὶ ἐξ ἐσωτερικῶν αὐτῆς λόγων,—μὲ τὴν εὔλογον, παρήγορον μάλιστα, πεποίθησιν ὅτι ἐν τῷ κύκλῳ αὐτῆς εὑρήσει πάντοτε πρόθυμα σθεναρὰ στοιχεῖα κοινῆς πρὸς τοῦτο συνεργασίας, — **τοῦτο δὲ** καὶ πρὸς καλλιέργειαν καὶ πολιτικῆς ἀρετῆς ἐν τῇ κρισιμωτάτῃ ταύτῃ περιόδῳ τοῦ Ἐθνικοῦ Βίου,— ἅτινα ἀμφότερα φρονῶ, ὅτι εἶναι δυνατὸν νομιμοφρόνως νὰ ἐξυπηρετήσῃ ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος.*

Ἔχει ὅμως ὁ ἡμέτερος Σύλλογος ἰδίᾳ καὶ ἴδια ὅλως καὶ ἐξαιρετικὰ πρός τε ἑαυτὸν καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς Συλλόγους καθήκοντα, ἐκ τῆς ὑπὲρ πάντα ἄλλον κατὰ πολλὰ προεχούσης καὶ ἐξαιρετικῆς θέσεως, —ἐν ᾗ— ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ Κράτους εὑρισκόμενος καὶ δρῶν —τέτακται,— ἅτε ὀφείλων ἐν πολλοῖς νὰ γίνηται πρόβουλος τοῖς λοιποῖς, τὸ μὲν διὰ συνεχοῦς ἐπικοινωνίας τῶν σκέψεων καὶ τῶν ἰδεῶν—τὸ δὲ καὶ κυριώτατα μάλιστα, διὰ τῆς ἐμπνεύσεως καὶ τοῦ ἰδίου ὑποδείγματος.— Ἀπὸ τῆς περιωπῆς του δὲ ταύτης πρόδηλον ὅτι φέρομεν βαρεῖαν εὐθύνην οὐ μόνον ἐφ' οἷς ἂν πράξωμεν, ἀλλὰ καὶ ἐφ' οἷς τῶν δεόντων ἂν μὴ πράξωμεν, —καὶ οὐ μόνον ἐπὶ ταῖς ἰδίαις ἡμῶν πράξεσι καὶ ἀποφάσεσιν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ταῖς τῶν ἀκολουθησόντων ἡμᾶς, εἴτε ὡς διάδοχοι εἴτε ὡς μιμηταί.

*Ἓν παράδειγμα τῶν λόγων μου, οὗ εὐφροσύνως πάντοτε ἀναμιμνήσκομαι, παρέσχε πρὸ τεσσαρακονταετίας ἡ ἰδιαιτέρα πατρίς μου. Ἐν ἐποχῇ ἀνωμάλῳ καὶ κρισιμωτάτῃ διὰ τὴν Κοινωνίαν, λίαν δὲ ἐκρύθμῳ διὰ τὴν Δικαιοσύνην, εὗρον καὶ ἐκείνη καὶ αὕτη ἐν τῷ συνασπισμῷ τοῦ Δικηγορ. Συλλόγου οὐ μόνον ὑπέρμαχον τοῦ δικαίου σθεναρόν, ἀλλὰ καὶ ἔλεγχον τοῦ κακοῦ δραστικώτατον καὶ ἀποτελεσματικόν. Ἐκ τῶν εἴκοσι δύω τότε ἐκεῖ δικηγόρων συνέστη ὁ Σύλλογος τῶν **δέκα ἓξ,—ἄνευ** Νόμου, **ἄνευ** Καταστατικοῦ—**ἄνευ** Προεδρείας καὶ Γραμματείας,—**ἄνευ** ἑστίας! Τὸν ἄρρηκτον δεσμὸν αὐτοῦ ἀπετέλει —τελεία πίστις καὶ ἀμοιβαία ὑπόληψις τῶν μελῶν του πρὸς ἄλληλα,—τὸ κῦρος αὐτοῦ καὶ τὴν ἐπιβολήν του παρά τε τῇ Κοινωνίᾳ, καὶ παρὰ ταῖς ἀρχαῖς — δικαία καὶ ἀπροσωπόληπτος δρᾶσις καὶ ἄμεπτος ἐπαγγελματικὴ ἀξιοπρέπεια τῶν μελῶν του,—ἀκράδαντος δὲ πίστις εἰς τὸ δίκαιον, καὶ ἀνύπεικτον σθένος πρὸ οἱουδήποτε προσκόμματος πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτοῦ,—εἰς τρόπον ὥστε ἐν τῇ κοιτίδι αὐτῇ τοῦ κομματικοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης νὰ ὑπερνικήσῃ ἰσχυρότατα προσκόμματα, καὶ δὴ καὶ νὰ προσελκύσῃ καὶ τὴν ὑπόληψιν, καὶ τότε καὶ ἐν τῷ μέλλοντι,—αὐτῶν ἐκείνων τῶν οὕτω σκαιῶς καὶ βιαίως ἀνταγωνιζομένων—τὸ καὶ σπουδαιότερον δέ, ὅτι ἠδυνήθη καὶ μετὰ τὴν ἔκλειψιν τῶν μελῶν του ἐκείνων, νὰ ἐμπνεύσῃ μὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα δύω σχεδὸν ἔτι γενεάς, διατελούσας πάντοτε ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ἀγαθῶν τοῦ παρελθόντος ἐντυπώσεων ἐκείνων.*

Συνῳδὰ ταῖς σκέψεσι ταύταις εὑρίσκων εὐλογωτάτας καὶ λίαν πρακτικὰς τὰς ὑποθήκας, ἃς ἡ «Δικαιοσύνη» εὐστόχως ἀναγράφει διὰ τὴν μετὰ πίστεως καὶ σθένους δρᾶσιν πρὸς εὐόδωσιν τοῦ ἔργου τοῦ Συλλόγου, συγχαίρω αὐτῇ ἐπὶ τούτῳ τε καὶ τῇ μέχρι τοῦδε πορείᾳ της.

Ὑμέτερος ὅλως

Γ. Δ. Μελισσουργὸς

Ἀξιότιμε κύριε Συνάδελφε,

Εἰς τὴν βραδύνασαν νὰ περιέλθῃ εἰς χεῖράς μου ἀπὸ 12 φθ. μ. ὑμετέραν ἐπιστολὴν δι' ἧς προκαλεῖτε τὴν γνώμην μου ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ μετ' ὀλίγον εἰς ἐφαρμογὴν τιθεμένου νόμου περὶ δικηγορικῶν συλλόγων σπεύδω ν' ἀπαντήσω.

Τοὺς δικηγόρους πρέπει νὰ εὐχαριστήσῃ ὁ ἄρτι ψηφισθεὶς νόμος, μεθ' ὅλας δὲ τὰς εὐαρίθμους ἀντιρρήσεις καὶ ἐνδοιασμούς, ἀπ' αὐτῶν ἤδη ἤρτηται καὶ ἡ ἀκριβὴς κατὰ πάντα ἐφαρμογὴ αὐτοῦ, καὶ τούτου ἐπιτυγχανομένου ἄριστα ἔπονται τοῦ νόμου τἀποτελέσματα.

Περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐφαρμογῆς ἔχω πεποίθησιν διότι ὁμολογουμένως οἱ δικηγόροι, ἐκτὸς εὐτυχῶς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, τὰ ἀνατιθέμενα αὐτοῖς καθήκοντα εὐόρκως ἐκπληροῦσι.

Μετ' ἐξαιρέτου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεως

Ἐν Ἑρμουπόλει τῇ 26 Δεκεμβρίου 1908

Ὑμέτερος

Μ. Ναύτης

Ἀξιότιμε κ. Συνάδελφε,

Εὐχαρίστως ἀπαντῶ εἰς τὴν ἐπιστολήν σας, δι' ἧς μὲ ἐρωτᾶτε ὁποία ἡ γνώμη μου ἐπὶ τοῦ περὶ δικηγορικῶν Συλλόγων θεσμοῦ.

Εἶνε ἀναντίρρητον ὅτι παρ' ἡμῖν τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα δὲν ἔχει τὴν προσήκουσαν αὐτῷ θέσιν, ἐν ᾧ δὲ πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης κέκτηται ἰδιάζουσαν κοινωνικὴν σημασίαν, παρ' ἡμῖν τοσοῦτον ἐξέπεσεν, ὥστε οὐδὲν ἀπολύτως προσδίδει τῷ μετερχομένῳ αὐτὸ ἐκτὸς ἐὰν ὁ τοιοῦτος κατέχῃ ἀτομικῶς ἰδίαν κοινωνικὴν θέσιν ἀνεξάρτητον τοῦ ἐπαγγέλματος, ἢ ἀποτελῇ παράγοντα πολιτικῆς, ὅτε βεβαίως οὐχὶ ὡς δικηγόρος ἀλλ' ὡς πολιτευόμενος ἢ κομματάρχης ἐπιβάλλεται, διὰ τοῦτο βλέπομεν οὐχὶ σπανίως Προέδρους καὶ Δικαστάς, οἵτινες καίτοι ἐξέρχονται ἐκ τοῦ δικηγορικοῦ σώματος καὶ εἰς αὐτὸ πολλάκις ἐπανέρχονται, νὰ συμπεριφέρωνται πρὸς τοὺς δικηγόρους ὡσανεὶ οὗτοι ἦσαν κλητῆρες τοῦ ἀκροατηρίου καὶ οὐχὶ ἐπιστήμονες, παράγοντες δὲ καὶ οὗτοι ἐν τῇ ἀπονομῇ τῆς δικαιοσύνης. Τοιαύτη ἡ θέσις τῶν δικηγόρων παρ' ἡμῖν, ποία δὲ ἡ ἐν Εὐρώπῃ γνωρίζομεν πάντες οἱ ταύτην ἐπισκεφθέντες. Ἐνθυμοῦμαι δὲ, ὅτι εἰς τὴν ἔκθεσιν, δι' ἧς συνώδευε τὸ νομοσχέδιον περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Ἰταλίας ὁ ἔξοχος νομομαθὴς καὶ πρωθυπουργὸς Ζαναρδέλλης, ἀνέγραφε σὺν ἄλλοις, ὅτι ἐπεβάλλετο ἡ μέριμνα πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ δικαστικοῦ ἐπαγγέλματος ἵνα τεθῇ ὁ δικαστὴς πρὸς τὸ αὐτὸ ὕψος τοῦ δικηγόρου, διότι τοιαύτη ἡ θέσις τοῦ δικηγόρου ἐν Ἰταλίᾳ καὶ τοιοῦτο τὸ γόητρον τῶν ἐκεῖ δικηγόρων συντεταγμένων ἄλλως τε ὑπὸ τοῦ νόμου εἰς Δικηγορικοὺς Συλλόγους. Παρ' ἡμῖν δὲ κατὰ τὸν ἰσχύοντα ὀργανισμὸν οἱ δικηγόροι οὐ μόνον θεωροῦνται δημόσιοι ὑπάλληλοι ἀλλὰ καὶ πλήρως ἐξαρτῶνται ἐκ τῶν δικαστηρίων, ἀπαράλλακτα ὡς οἱ δικαστικοὶ κλητῆρες, διὸ καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω, πῶς διακεκριμένοι συνάδελφοι ἐπιστέλλουν εἰς τὴν «Δικαιοσύνην» καὶ γράφουν, ὅτι θεωροῦν ἀπεμπόλησιν τῆς δικηγορικῆς ἐλευθερίας τὴν διὰ νόμου σύστασιν τῶν Δικηγορικῶν Συλλόγων, ἐν ᾧ ἀκριβῶς διὰ τῆς συστάσεως τοιούτων οἱ δικηγόροι ἀποτελοῦντες ἴδιον σωματεῖον μεριμνοῦν περὶ τῆς ἀξιοπρεποῦς ἐξασκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν, ἀπέναντι οἱαδήποτε ἀρχῆς, ἀνυψουμένης καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς αὐτῶν θέσεως καὶ δὴ διὰ τῆς διατάξεως ἥτις χορηγεῖ αὐτοῖς τὴν ἰδιάζουσαν δικαιοδοσίαν τῶν Πρωτοδικῶν, ἧς μέχρι σήμερον στεροῦνται καὶ ἣν ἀπὸ καταβολῆς τοῦ Ὀργανισμοῦ ἐκέκτητο ὁ γραμματεὺς τῶν Πρωτοδικῶν καὶ ὅταν ἄνευ οὐδενὸς διωρίζετο προσόντος. Ἐκτὸς δὲ τούτων ἡ σύστασις τῶν δικηγορικῶν Συλλόγων καθ' ἅπαν τὸ Κράτος συντελεῖ εἰς τὴν συνεννόησιν ὁλοκλήρου τοῦ παρ' ἡμῖν δικηγορικοῦ σώματος, ὅπερ θ' ἀποτελέσῃ οὕτως εἰπεῖν μίαν οἰκογένειαν, μεριμνῶσαν ὑπὲρ τοῦ γοήτρου αὐτῆς, καὶ περὶ βελτιώσεως πολλῶν κακῶς κειμένων, ὧν δύναται νὰ ὑποδείξῃ τὸν τρόπον τῆς διορθώσεως εἰς τοὺς ἁρμοδίους, καὶ νὰ εἰσακουσθῇ. L' union fait la force λέγουσιν οἱ Γάλλοι, τοιαύτη δὲ ἕνωσις μεταξὺ ἐπιστημόνων κηδομένων τῆς ἀξιοπρεπείας των, εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ ἐπέλθῃ. Βεβαίως κατὰ τὴν πρώτην ἐφαρμογὴν θ' ἀναφανῶσι προσκόμματα, ἀλλὰ βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον θὰ ἐκλείψωσιν ὥστε νὰ λειτουργήσωσι δεόντως οἱ δικηγορικοὶ Σύλλογοι, διότι δὲν πιστεύω ὅτι θεσμὸς, λειτουργῶν ἀπροσκόπτως ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἀνυψῶν τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα, παρὰ πάντων δὲ θεωρούμενος χρησιμώτατος, ὡς εἰκὸς, καὶ παρ' ἡμῖν, δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ λειτουργήσῃ ἐν Ἑλλάδι, καθόσον ἀδυνατῶ νὰ παραδεχθῶ, ὅτι, ἐν τῇ σημερινῇ ἐξελίξει τῆς νομικῆς ἐπιστήμης καὶ παρ' ἡμῖν, οἱ δικηγόροι θ' ἀναφανῶμεν ἀνάξιοι νομοθετήματος δι' οὗ ἀνυψοῦται τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτῷ θέσιν.

Ἐν Κερκύρᾳ τῇ 28 Δεκεμβρίου 1908.

Σ. Σ. Λάσκαρης

Πρόεδρος τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Κερκύρας

Φίλε κ. Συνάδελφε,

Ἡ ἐπιψήφισις τοῦ περὶ δικηγορικῶν συλλόγων νομοσχεδίου ἔχει τοσούτῳ μείζονα ἀξίαν, ὅσῳ ἀναφέρεται εἰς σπουδαιοτάτην κοινωνικὴν τάξιν ἐγκαταλειφθεῖσαν εἰς τὴν τύχην της, κάιται ἐξ αὐτῆς προέρχονται οἱ δικασταί, οἱ διοικητικοὶ ὑπάλληλοι, οἱ διπλωμάται, οἱ πλεῖστοι βουλευταὶ καὶ κυβερνῶντες τῆς χώρας.

Φρονῶ ὅτι ὁ νέος νόμος θέλει συντελέσῃ εἰς τὴν ἐξύψωσιν τοῦ θλιβερῶς ἐν Ἑλλάδι καταπεσόντος γοήτρου τοῦ δικηγόρου, πλήν, πρὸς πλήρη ἐπίτευξιν τοῦ τοιούτου ἀποτελέσματος, ἀνάγκη παρίσταται γενναιοτέρας καὶ ριζικωτέρας μερίμνης. Δέον ἡ θέσις τοῦ δικηγόρου ν' ἀποβῇ πολὺ ὀλιγώτερον εὐάλωτος τοῖς πολλοῖς. Καὶ πρῶτον νὰ καταστῇ σοβαρὰ ἡ πρὸς κτῆσιν τοῦ διδακτορικοῦ διπλώματος δοκιμασία, διὰ τῆς σκοπιμωτέρας διοργανώσεως τῶν ἐν τῇ νομικῇ σχολῇ σπουδῶν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐκλείψωσιν αἱ φροντιστηριακαὶ κενότητες καὶ αἱ ἐρασιτεχνικαὶ ἀσχημίαι τῶν ἀν-

εξαντλήτων οὐλαμῶν ψευδοφοιτητῶν καὶ ψευδοδιδακτόρων. Δεύτερον ν' ἀπαιτηθῇ τριετὴς ἢ τετραετὴς χρονικὴ προθεσμία—μὴ λησμονῶμεν ὅτι ἡ προθεσμία αὕτη εἶνε ἀλλαχοῦ μακροτέρα—μεταξὺ τῆς κτήσεως τοῦ διδακτορικοῦ διπλώματος καὶ τῆς δικηγορικῆς ἀδείας.

Οὕτως ἔσεται δυνατὴ ἡ ἀραίωσις τῶν ἐπιζημιώτατα πυκνοτάτων, ἐν Ἑλλάδι, φαλάγγων τῶν δικηγόρων, παρ' οἷς αἱ ἐκ τῆς δεινότητος τοῦ περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνος προστριβαὶ ἥκιστα κέκληνται νὰ παγιώσωσι καὶ τὴν ἰδέαν τῆς δικαιοσύνης καὶ τὸ γόητρον τοῦ ἐπαγγέλματος, ὅπερ πάντως δέον ν' ἀτενίζῃ εἰς ὁρίζοντας ὑψηλοτέρους τῶν καθαρῶς βιοποριστικῶν, ἐὰν πρόκηται ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τοὺς εὐρεῖς κοινωνικοὺς καὶ πολιτικοὺς σκοπούς, οὓς προώρισται νὰ ἐξυπηρετήσῃ.

Ἐν Κερκύρᾳ. *Π. Γιωτόπουλος*

Αἱ στῆλαι τῆς «Δικαιοσύνης» εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς δικηγόρου, δικαστοῦ ἢ ἄλλου δικαστικοῦ προσώπου, εὑρισκομένου εἰς τὴν ἀνάγκην ἢ ἐπιθυμοῦντος νὰ ἀνακινήσῃ πᾶν ἐν γένει ζήτημα σχετιζόμενον μὲ τὴν ἀπονομὴν τοῦ δικαίου.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς κ. Διον. Στεφάνου εὔχεται, διὰ τῆς «Ἀκροπόλεως» τῆς πρώτης τοῦ ἔτους, «ὁ νέος χρόνος νὰ ἐνισχύσῃ τοὺς δικαστὰς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν».

Ἀντευχόμεθα.

Ἡμεῖς ἀντευχόμεθα.

Ὁ νέος χρόνος νὰ φωτίσῃ τὸν κ. Ὑπουργόν, ὅπως ἐνισχύσῃ τοὺς δικαστάς.

Νὰ φωτίσῃ τὸν κ. Ὑπουργόν, ὅπως ἐμπνεύσῃ ζωὴν εἰς τοὺς μοναδικοὺς καθ' ἡμᾶς μοχλοὺς τῆς Δικαιοσύνης, οἱ ὁποῖοι εἶνε οἱ Εἰσαγγελεῖς τῶν Ἐφετῶν, οἱ σάρκα ἔχοντες, ὑπὲρ τὸ προσῆκον μάλιστα, καὶ ὀστᾶ ἔχοντες καὶ ὅμως ἀόρατοι καὶ ἀθέατοι καὶ ἄχειρες καὶ ἄ. . . .

Νὰ φωτίσῃ τὸν κ. Ὑπουργόν, ὅπως, ἀντὶ διαταγμάτων μεταθέσεων δικαστῶν, κυρίως δὲ Εἰρηνοδικῶν, ὑπογράφῃ διαταγὰς καὶ προτροπὰς καὶ ἐνθαρρύνσεις πρὸς τοὺς γνωρίζοντας νὰ ἐπιτελῶσι τὸ καθῆκόν των, ἐκπέμπῃ δὲ κεραυνοὺς πρὸς τοὺς στραβίζοντας κατὰ τὴν ἀπονομὴν τοῦ δικαίου καὶ ἀμφιδεξίους κατὰ τὸν χειρισμὸν αὐτοῦ.

Κυριώτατα ὅμως εὐχόμεθα εἰς τὸν κ. Ὑπουργόν, ὁ νέος χρόνος νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὰς χεῖράς του τὸ εὐχολόγιον, νὰ τὸν ὁπλίσῃ δὲ μὲ βραχίονας ἱκανοὺς νὰ καταφέρουν κολάφους κατὰ τῶν προστριβομένων μὲ τὴν Δικαιοσύνην καὶ ρυπαινόντων ταύτην, καὶ μὲ βλέμμα ἐμπνέον πανικὸν εἰς τοὺς ὄπισθεν τῶν παρασκηνίων λιμνάζοντας.

Τότε, ἀλλὰ μόνον τότε, εἶνε πλέον ἢ ἀναμφίβολον, ὅτι ὁ νέος χρόνος θὰ ἐνισχύσῃ τοὺς δικαστὰς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν, θὰ πληρωθῇ δὲ καὶ τὸ ἐν τῇ «Ἀκροπόλει» τῆς πρώτης τοῦ ἔτους ρηθὲν ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ κ. Διονυσ. Στεφάνου.

Ἂν ἡ ἐντιμότης καὶ τῆς κατηγορίας ἡ αἴγλη καὶ τῆς ὕλης ἐπαρκείας ἡ ἄνεσις ἀποτελοῦσι στοιχεῖα ἱκανὰ νὰ ἀναβιβάσουν τινὰ εἰς τὸ ὕψος τῆς Εἰσαγγελικῆς ἕδρας τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν, πάντοτε ὅτι καὶ ἡ συνήθης ἀντίληψις καὶ ἡ ἀρτία πως μόρφωσις δὲν ἐλλείπει, τὰ προσόντα ταῦτα συνεκέντρου ἐν τῷ προσώπῳ του ὁ προσφάτως ἀποθανὼν ἐπὶ μακρὰ δὲ ἔτη διατελέσας Εἰσαγγελεὺς τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν Ἀλέξανδρος Καρατζᾶς, ἀπὸ τοιούτης δὲ ἀπόψεως κατελείπετο πράγματι διὰ τοῦ θανάτου του κενόν, οὗτινος ἡ πλήρωσις κατὰ τοῦτο ἀποβαίνει ἔτι δυσχερεστέρα, διότι τὸν Εἰσγελέα παντὸς Ἐφετείου, ἰδιαίτατα ὅμως τῆς πρωτευούσης, πάντες τὸν φανταζόμεθα μὲ θάρρος ἀμετάτρεπτον ἐν πάσῃ ἀποφάσει, κηρύσσοντα τὴν ἰσονομίαν ἀπὸ τῆς ἕδρας του, ἐκτείνοντα ἀμειλίκτους τοὺς βραχίονάς του ἀπὸ τοῦ γραφείου του, ἀμείλικτον διευθύνοντα τὸ βλέμμα του πρὸς πᾶν δημόσιον ἢ ἄλλο ἵδρυμα, εἴτε τράπεζα ὀνομάζεται τοῦτο, εἴτε ἑταιρία, εἴτε φιλανθρωπικὸν Κατάστημα.

Ἴλεως Κύριε Εἰσαγγελεῦ.

Ὑπήρξαμεν αὐτόπται τοῦ θεάματος. Εἴτε οἰκτρὸν τὸ ὀνομάσητε εἴτε οἱονδήποτε ἄλλον χαρακτηρισμὸν θελήσητε, κύριε Εἰσαγγελεῦ, νὰ τῷ προσδώσητε, ἐν εἶνε τὸ βέβαιον, ὅτι σᾶς ἐπόνεσεν ἡ ψυχή μας, κύριε Εἰσαγγελεῦ. Ἀπευθυνόμεθα πρὸς ὑμᾶς, Κύριε Εἰσαγγελεῦ τῶν ἐν Ἀθήναις Πλημμελειοδικῶν, καὶ ἐν ὀνόματι τῶν νεύρων σας, τῶν ὁποίων πρέπει νὰ φείδεσθε, καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ ἀνθρωπισμοῦ πολιτῶν, οἱ ὁποῖοι φέρουν τὸν τίτλον τοῦ ἐπιστήμονος, ὄχι πλέον χάριν τοῦ στοιχειώδους πόνου πρὸς τὴν ἀνάκρισιν, σᾶς ἐκλιπαροῦμεν, νὰ δώσητε μίαν λύσιν εἰς τὸ ζήτημα τῶν ἰατρῶν-πραγματογνωμόνων, τὸ ὁποῖον χειρίζονται παρὰ τῇ Εἰσαγγελίᾳ ἣν διευθύνετε ἐπιστήμονες, τοῦτο μόνον ἔχοντες τὸ μοναδικὸν ἀσχόλημα, τὸ νὰ παριστῶσι τοὺς μώλωπας ὡς ἴχνη ἀπαγχονισμοῦ καὶ τὴν δηλητηρίασιν ὡς μέθην. Χθὲς ἀκόμη ἐθαυμάσαμεν καὶ τὴν ἀντοχήν σας καὶ σᾶς, ὃν εἴδομεν συρόμενον ἀπὸ ὅλα τὰ ἄκρα τοῦ ἐπενδύτου σας ὑπὸ σημήνους τοιούτων ἐπαγγελματιῶν, ὧν ἕκαστος ἠγωνίζετο νὰ σᾶς πείσῃ, ὅτι αὐτοῦ καὶ οὐχὶ τοῦ ἄλλου ἦτο ἡ σειρὰ ὅπως γνωμοδοτήσῃ ὡς ἰατρὸς ἐπὶ τοῦ προσφάτου ἐν Πειραιεῖ τραγικοῦ συμβάντος. Τὴν εἰκόνα τὴν παρηκολουθήσαμεν καὶ μετὰ τὴν ἐκ τῆς Εἰσαγγελίας ἀναχώρησίν σας, καὶ ἀπεστρέψαμεν, σᾶς βεβαιοῦμεν, τὸ πρόσωπον ἐξ οἰκτιρμοῦ, ἐπὶ τῇ θέᾳ τῶν ἐπιστημόνων, οἱ ὁποῖοι ἐξεδήλουν ὅλους τῆς ἀπογοητεύσεως τοὺς μορφασμούς, διότι τὸ θήραμα τοὺς ἐξέφυγε! Λεπτομερείας περὶ τοῦ ποίας ἡ ἀνάκρισις ὑφίσταται ἐκ τῆς καταστάσεως ταύτης διαστροφὰς καὶ πόσων εἰδῶν ἐκβιάσεις ἐπιτελοῦντας καὶ πόσα ἀδικήματα διέρχονται ἀπαρατήρητα διὰ τῶν ὀπῶν τῶν διατρήτων αὐτῶν ἀγγείων, τὰ ὁποῖα ἀποκαλοῦμεν ἰατροδικαστικὰς ἐκθέσεις, δὲν εἶνε καθόλου δυσχερὲς μυρίας νὰ περισυλλέξητε: Εἶνε τάχα δύσκολον ἐπὶ τῇ βάσει λεπτομερειῶν τοιαύτης φύσεως νὰ χειραφετηθῆτε καὶ σεῖς ἀπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτὴν τυραννίαν; Ἀπὸ ὅλης ψυχῆς σᾶς τὸ εὐχόμεθα. Εἶνε ἐν ἐκ τῶν δώρων, ὅπερ δι' ὑμᾶς ἐφαντάσθημεν ἐπὶ τῷ ἐπελθόντι ἔτει.

Πρόσφατος τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπόφασις, ἡ 111 τοῦ 1908, ἧς τὸ σκεπτικὸν δημοσιεύει ἡ «Θέμις» ἐν τῷ φύλλῳ τῆς παρελθούσης Κυριακῆς, λύει μὲ ἀφέλειαν χιλίων Κατήδων ἓν ζήτημα διὰ τοῦ ζητήματος. Πρόκειται περὶ αἰτήσεως ἐξαιρέσεως καθ' ὁλοκλήρου δικαστηρίου, βάσιν ἐχούσης τὸ συμφέρον καὶ τὴν ἔχθραν τῶν καθ' ὧν ἡ αἴτησις δικαστῶν, καὶ τὸ ἀνώτατον ἡμῶν δικαστήριον κρίνει μὴ βάσιμον τὴν αἴτησιν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἑπομένης, χαριτωμένης, ἃς μᾶς ἐπιτραπῇ ἡ ἔκφρασις, αἰτιολογίας: «Ἐπειδὴ ὁ λόγος οὗτος, δι' ὃν ζητεῖται ἡ ἐξαίρεσις δὲν εἶνε βάσιμος, καθόσον, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν συνημμένων δηλώσεων τῶν . . . (ἐνταῦθα παρατίθενται τὰ ὀνόματα τοῦ Προέδρου καὶ τῶν ὑπὸ ἐξαίρεσιν δικαστῶν), οὗτοι δηλοῦσιν ὅτι οὐδεμίαν αἰσθάνονται αἰτίαν ἐξαιρέσεως, οὔτε ἔχουσιν ἄμεσον ἢ ἔμμεσον ἴδιον συμφέρον ἐκ τῆς ἐκβάσεως τῆς προκειμένης ὑποθέσεως».

Χαριτωμένον

Ἡ «Θέμις» ἡ δημοσιεύουσα τὴν ἐν λόγῳ ἀπόφασιν, φαντάζεται ἐξαίσιον πράγματι διάλογον, τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ὁποίου συνιστῶμεν καὶ καταλήγει εἰς τὸ ἐρώτημα, τὸ ὁποῖον συνυποβάλλομεν καὶ ἡμεῖς: «Ἀλλὰ τότε δὲν εἶνε περιττὴ ἡ διαδικασία καὶ δὲν ἀφιεροῦται αὕτη εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ δικαστοῦ, ἀπομενούσης μόνης, τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ πρωτοβουλίᾳ, ἐξαιρέσεώς του;»

Ἡμεῖς νομίζομεν ναί.

Δικαίωμα τὸ ψεῦδος;

Συνιστῶμεν τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ὑπὸ τὸν ἔναντι τίτλον ἐπιστολῆς τοῦ τακτικοῦ ἡμῶν συνεργάτου. Ὑπὸ τὸ ἐλαφρὸν κατὰ τὸ φαινόμενον ὕφος διαφαίνονται προβλήματα τοῦ δικονομικοῦ καὶ τοῦ ὅλου δικαίου μεγάλα, εἰς τὴν μελέτην καὶ τὴν λύσιν τῶν ὁποίων ἀτυχῶς δὲν συνειθίσαμεν ν' ἀσχολώμεθα, ἴσως διότι ἡ πνευματικὴ ἀτμοσφαῖρα ὑπὸ τῆς ὁποίας περιβαλλόμεθα δὲν κατέστη εἰσέτι τόσον πυκνή, ὥστε καὶ ἡμεῖς νὰ καταστῶμεν ὥριμοι, ὅπως παρακολουθῶμεν ζητήματα ἀληθῆ μέν, ἀποτελοῦντα ὅμως τὴν προϋπόθεσιν τῶν διαφόρων λεπτομερειῶν, αἵτινες ἀθροιζόμεναι ἀποτελοῦσι τὸ σύστημα.

Τὸ παρὸν φύλλον συνοδεύεται καὶ μὲ τὸ Ἡμερολόγιον τῆς «Δικαιοσύνης», ὅπερ παρέχεται δωρεὰν πρὸς ἅπαντας τοὺς συνδρομητάς.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ,,

Ἅμα τῇ κυρώσει τοῦ περὶ Δικηγορικῶν Συλλόγων νόμου καὶ τῇ δημοσιεύσει τοῦ σχετικοῦ Διατάγματος, ἡ «Δικαιοσύνη» θέλει ἐκδώσῃ τοῦτον εἰς ἰδιαίτερον τεῦχος μετὰ τῶν σχετικῶν βοηθημάτων.

ΝΟΜΙΚΑ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ-ΙΝΔΙΚΤΙΩΝ

Ἡ 1η Ἰανουαρίου ὡρίσθη ὡς ἀρχὴ τοῦ ἔτους κατὰ τὸ 45 π. Χ. ὑπὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, ὅτε ἐπήνεγκε τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ ἐν χρήσει τότε ἡμερολογίου τοῦ Ρωμύλλου, μεταπεμψάμενος ἐξ Ἀλεξανδρείας τὸν περιώνυμον περιπατητικὸν φιλόσοφον Σωσιγένην. Ἀλλ' εἰκάζομεν, ὅτι καὶ πολὺ προγενέστερον ἡ ἡμέρα αὕτη ἦτο ἐνδεικτικὴ τοῦ νέου ἔτους ἀπὸ Νουμᾶ (714-671 π. Χ.), καθόσον οὗτος διορθώσας κατὰ πρῶτον τὸ ἄτακτον ἡμερολόγιον τοῦ Ρωμύλλου διὰ τῆς εἰς τὸ ἔτος προσθήκης τοῦ Ἰανουαρίου καὶ Φεβρουαρίου, ἔταξεν ἀρκτικὸν μῆνα τοῦ ἐνιαυτοῦ τὸν Ἰανουάριον, πρὸς τιμὴν τοῦ Ἰανοῦ, μυθολογουμένου πρώτου βασιλέως τοῦ Λατίου.

Ἐπὶ τῆς χριστιανικῆς ἐποχῆς, καίτοι ἐνωρὶς ἤδη εἰσήχθη ἐν χρήσει τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον, δὲν φαίνεται οὐχ ἧττον ὅτι ἔκτοτε καθωρίσθη ἡ 1 Ἰανουαρίου ὡς πρώτη τοῦ ἔτους. Οἱ Βυζαντῖνοι, ὅσον καὶ οἱ ἕτεροι χριστιανικοὶ λαοὶ τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, εἶχον καὶ ἄλλας ἡμέρας πρὸς δήλωσιν τῆς ἀρχῆς τοῦ ἔτους. Παρ' Ἄγγλοις καὶ Γάλλοις ἐπεκράτησε νὰ λογίζηται ὡς τοιαύτη ἡμέρα τὸ Πάσχα καὶ πρὸς τοῦτο ὥρισαν τὴν 25 Μαρτίου, διότι τὸ πρῶτον Χριστιανικὸν Πάσχα συνέπεσε, κατὰ παράδοσίν τινα, ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Παρ' ἄλλοις πάλιν ἐλήφθη ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων ὡς σημειοῦσα τὴν εἴσοδον τοῦ νέου ἔτους. Ὁ ἐν τῇ Δύσει μάλιστα Ἐπίσκοπος Καισάριος Ἀρλεάτης προέτρεπεν, ἵνα τὴν 1 Ἰανουαρίου ἄγωσιν ὡς ἡμέραν πένθους, διότι κατὰ ταύτην συνέπιπτε καὶ ἡ πρώτη τοῦ ἔτους τῶν ἐθνικῶν, καθ' ἣν ἑωρτάζοντο τὰ Saturnalia μετὰ κραιπάλης καὶ ὀργίων, τὰ ὁποῖα καὶ παρὰ πολλοῖς Χριστιανοῖς εὕρισκον μιμητάς.

Ὁριστικῶς ὅμως ἡδραιώθη ἐν τῇ Δύσει ἡ 1 Ἰανουαρίου ὡς ἀρχικὴ τοῦ ἔτους διὰ Διατάγματος Καρόλου τοῦ IX τοῦ ἔτους 1564. Κατὰ τὸ Καλενδάριον τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ἐπὶ βραχὺ εὐτυχῶς κρατῆσαν, ἡ πρώτη τοῦ ἔτους ἤρχιζε τὴν 21 Σεπτεμβρίου κατὰ τὴν θερινὴν ἰσημερίαν (I. Vendémiaire). Τὴν 1 Ἰανουαρίου τέλος πάντων ἐδέχθησαν καὶ οἱ ἡμέτεροι μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἵνα συμμορφωθῶσι πρὸς τὰ ἐν Εὐρώπῃ κρατοῦντα. Τοῦτο ὅμως δὲν ἀνεγνώρισε καὶ ἡ ἡμετέρα ἐκκλησία, ἐξακολουθήσασα καὶ ἐξακολουθοῦσα νὰ ἀναγνωρίζῃ ὡς ***στέφανον τοῦ ἔτους*** τὴν 1ην Σεπτεμβρίου καὶ νὰ τάσσῃ ὡς ἔναρξιν τοῦ κύκλου τῶν ἀκινήτων ἑορτῶν τοῦ ἔτους, συμφώνως πρὸς τὰ παραδεδεγμένα αὐτῇ κατ' ***Ἰνδικτιῶνας*** χρονολογίαν.

Ἡ Ἰνδικτιὼν εἶνε χρονολογικὴ μονάς, περιλαμβάνουσα περίοδον 15 ἐνιαυτῶν, ὡς ἦτο δηλονότι καὶ ἡ Ὀλυμπιάς, ἥτις συνίστατο ἐκ 4 ἐτῶν. Ὡς δὲ διὰ ταύτης καθώριζον χρονολογίαν τινὰ λέγοντες φέρ' εἰπεῖν α΄. ἔτος τῆς ΙΒ Ὀλυμπιάδος, τοῦ χρόνου τῆς ἐνάρξεως αὐτῶν συμπίπτοντος τὸ 776 Π. Χ., οὕτω καὶ διὰ τῶν Ἰνδικτιώνων ἐσημείουν χρονολογίαν τινὰ λέγοντες λ. χ. 4΄. ἔτος τῆς ΚΒ΄ Ἰνδικτιῶνος. Ἡ δὲ ἀφετηρία, ἀφ' ἧς αἱ Ἰνδικτιῶνες ἄρχονται ἀριθμούμεναι, ***ὁ Χρηματισμὸς*** ὡς ἔλεγον τὴν χρονολογίαν, εἶνε τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ὑπολογισθεῖσαι ὀπισθοδρομικῶς, ἢ 3 ἔτη Μ. Χ., ἤ, ὅπερ πιθανώτερον, 3 ἔτη Π. Χ., ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ Παπικοῦ θεσπίσματος ἐκδοθέντος τὸ 781 καὶ χρονολογουμένου οὕτως: Anno 4 Indictionis LIII (4 ἔτος τῆς 53 Ἰνδικτιῶνος), δηλονότι προσθέτοντες εἰς τὸ α΄. ἔτος τῆς 53 Ἰνδικτιῶνος, ἥτις ἰσοῦται ἐπ' ἀκριβῶς πρὸ τὸ 781 Μ. Χ., καὶ 3 ἐπὶ πλέον ἔτη ἵνα ἐπιτευχθῇ τὸ 4 ἔτος τῆς ἐν λόγῳ 53 Ἰδικτιῶνος τοῦ θεσπίσματος, ἕξομεν ἔτη τὸ ὅλον 785 ἀπὸ Χριστοῦ, ἤτοι τὰ 781 ἔτη τοῦ ἐν λόγῳ θεσπίσματος καὶ 3 ἐπὶ πλέον ἔτη.

Ἡ ἱστορικὴ ἀρχὴ τῶν ἰνδικτιώνων εἶνε ἡ ἑξῆς: Οἱ Ρωμαῖοι αὐτοκράτορες προσδιώριζον τὸν ἐτήσιον φόρον πρὸς συντήρησιν τοῦ στρατοῦ κατὰ πᾶσαν δεκαπενταετίαν συμφώνως πρὸς τὴν στρατιωτικὴν θητείαν, οὖσαν δεκαπενταετῆ. Τὸ ὁρίζον τοὺς φόρους τούτους indictum, θέσπισμα, ἐξελλήνισαν οἱ Βυζαντῖνοι κατὰ τὴν ἁπλουστάτην μέθοδόν των εἰς ***ἰνδικτιῶνα,*** ἐνίοτε ὅμως καὶ εἰς ***ἐπινέμησιν,*** ἤτοι διανομήν.

Τὰς Ἰνδικτιῶνας εἰσήγαγε τὸ πρῶτον ὁ Μ. Κωνσταντῖνος τὸ ἔτος 337 ἤ, μᾶλλον, τὸ 312, ὅτε καὶ τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ εἶδεν ἐν οὐρανῷ καί, νικήσας τὸν Μαξέντιον, ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ.

Ἔκτοτε αἱ Ἰνδικτιῶνες ἐγενικεύθησαν κατά τε τὴν Δύσιν καὶ τὴν Ἀνατολήν, διακριθεῖσαι εἰς τρεῖς: εἰς τὴν Κωνσταντινιακὴν ἀρχομένην ἀπὸ 24 Σεπτεμβρίου, εἰς τὴν Παππικήν, ἥτις λαμβάνει τὴν γένεσιν ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου, καὶ εἰς τὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως λογιζομένην ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου.

Ἡ Ἀνατολικὴ ὀρθόδοξος ἐκκλησία παρέλαβεν ἀπὸ τοὺς αὐτοκράτορας τὰς Ἰνδικτιῶνας μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας, καὶ ὥρισαν ὡς πρώτην Ἰνδικτιῶνος καὶ πρώτην ἑκάστου ἐνιαυτοῦ αὐτῆς τὴν 1 Σεπτεμβρίου, διότι τὴν ἡμέραν οἱονεὶ ταύτην περατοῦται καὶ ἀποθηκεύεται ἡ συγκομιδὴ τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἄρχονται δὲ καταβαλλόμεναι ἐν τῇ γῇ αἱ σποραὶ τοῦ νέου ἔτους. Μᾶλλον ὅμως διότι κατὰ τὴν 1 Σεπτεμβρίου ἤρχετο τὸ Ἰουδαϊκὸν πολιτικὸν ἔτος καὶ ἐπανηγυρίζετο ἡ ***ἑορτὴ τῶν σαλπίγγων,*** προαναγγέλουσα τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν (Α΄ Κορινθ. ἐπιστ. ιβ. 52). Ἀλλὰ ἆρά γε ἡ ἀφορμὴ τῆς νέας σπορᾶς δὲν ἐνέπνευσε τὴν ἀρχὴν ταύτην τοῦ νέου ἔτους καὶ εἰς τοὺς Ἰουδαίους;

Ἡ ἔναρξις τῆς Ἰνδικτιῶνος ἑωρτάζετο διὰ τελετῆς θρησκευτικῆς καὶ πολιτικῆς, καὶ νῦν ψάλλονται τὴν 1 Σεπτεμβρίου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ κεκανονισμέναι δεήσεις. Αὐτὴ εἶνε λοιπὸν ἡ Ἰνδικτιὼν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἔγραφον δὲ ταύτην οἱ Πατριάρχαι ἰδιοχείρως εἰς τὰ ὑπ' αὐτῶν ἐκδιδόμενα θεσπίσματα, σημειοῦντες ἁπλῶς τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἔτους τῆς Ἰνδικτιῶνος, χωρὶς νὰ ἀναφέρωσι καὶ τὸν αὔξοντα ἀριθμόν, ὃν αὕτη κατέχει ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν Ἰνδικτιώνων, ἤτοι τοῦ ἔτους τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἁπλογραφία αὕτη ἤρξατο κατ' ὀλίγον ἐπεκτεινομένη καὶ εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν.

Τοῦτο φέρει εἰς ποιάν τινα ἀπορίαν, διότι διὰ τῆς λιτῆς ταύτης χρονολογήσεως δὲν ἠδύναντο νὰ ὁρισθῶσι γεγονότα λα-

βόντα χώραν εἰς προπαρελθούσας Ἰνδικτιῶνας, καὶ ἡ τήρησις τῆς ἱστορίας ἤθελε καταστῇ δυσχερεστάτη. Πιθανώτατον λοιπόν, ὅτι πρὸς διασάφισιν τῶν τοιούτων μειούρων χρονολογήσεων ἠναγκάζοντο νὰ μνημονεύωσι καὶ τὸ ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως ἔτος ἢ ἄλλα ἐπίσημα χρονολογικὰ σημεῖα. Τοὐλάχιστον, ἔχομεν ὑπ' ὄψιν πρᾶξίν τινα τῆς Συνόδου τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Πατριαρχείων ἐν ἔτει 1657, φέρουσαν τοιαύτην χρονολογίαν ***ᾳχνζ μαΐου α', Ἰνδικτιῶνος δεκάτης.***

Οἱ Βυζαντῖνοι εἶχον καὶ ἄλλους τρόπους ***χρηματισμοῦ,*** ὑπολογίζοντες τὸν χρόνον οὐχὶ κατὰ κύκλους ἐτῶν, ἀλλ' ἁπλῶς διὰ τοῦ αὐξοντος ἀριθμοῦ τῶν ἐνιαυτῶν, ἀφορμωμένων ἀπὸ ἐπισήμου τινὸς ἱστορικοῦ γεγονότος. Τοιουτοτρόπως ἔλεγον: τόσα ἀπὸ ***κτίσεως κόσμου,*** ἀπὸ ***Μ. Κωνσταντίνου,*** ἀπὸ ***Διοκλητιανοῦ,*** ἀπὸ ***τῶν Ἁγίων μαρτύρων*** κτλ. Ἔσθ' ὅτε, πρὸς ἀκριβεστέραν δήλωσιν τοῦ ἔτους ἐσημείωνον πλείονας ὁμοῦ χρονολογίας. Τὴν ***ἀπὸ τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ*** χρονολογίαν, ἤτοι τὴν ἀριθμητικὴν ἔκφρασιν τῶν ἀπὸ γεννήσεως Χριστοῦ ἐτῶν, ὡς σήμερον γράφομεν, σπανιώτερον μετεχειρίσθησαν οἱ Βυζαντῖνοι. Ταύτην εἰσήγαγεν εἰς τὴν Δύσιν ὁ μοναχὸς Διονύσιος ὁ Βραχὺς κατὰ τὸ ἔτος τὸ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ 527 μ. Χ. ἐν Ρώμῃ βιοτεύων.

Τὸ 1909 ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ 7 ἔτος τῆς Ἰνδικτιῶνος Κωνσταντινουπόλεως 128, ἀρχομένης τῆς Ἰνδικτιῶνος τὴν 1 Σεπτεμβρίου τοῦ 3 π. Χ.

Δημητριος Λαγοπάτης

ΠΡΟ ΤΩΝ ΚΑΛΠΩΝ

Μετὰ τὸν πρῶτον ἐνθουσιασμὸν καὶ τὰς μεμψιμοιρίας ἐκ τοῦ ψηφισθέντος νόμου περὶ δικηγορικῶν Συλλόγων, τὰς διὰ τῶν στηλῶν τῆς «Δικαιοσύνης» πανηγυρικῶς ἐκδηλωθείσας ἐλπίδας καὶ εὐχὰς καὶ τοὺς διαφοροτρόπως διατυπωθέντας δισταγμοὺς περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ θεσμοῦ, ἀθρόα ἐπέρχονται, ἓν πρὸς ἓν κατὰ φυσικὴν σειράν, τὰ ζητήματα καὶ αἱ σχετικαὶ ἀπορίαι τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νεαροῦ τούτου νόμου. Καίτοι τὸ ψηφισθὲν νομοσχέδιον δὲν κατέστη εἰσέτι νόμος τοῦ Κράτους, ἐν τούτοις τὰ πρῶτα τῆς ἐφαρμογῆς ζητήματα τίθενται ἐπὶ τάπητος· τοιαῦτα δ' εὐλόγως εἶναι τὰ τῶν ἐπικειμένων ἀρχαιρεσιῶν. Ἡ μὴ ἐπικύρωσις εἰσέτι τοῦ νόμου δὲν καθιστᾷ τὰ τοιαῦτα ζητήματα πρόωρα, οὐδ' ἀποκλείει τὴν ἐπ' αὐτῶν συζήτησιν, ἀφοῦ μάλιστα ἐλαχίστη σχετικῶς παρέχεται προθεσμία ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νόμου, ὅπως τὸ δικηγορικὸν σῶμα ἐμφανισθῇ διὰ πρώτην φορὰν παρεσκευασμένον πρὸ τῶν καλπῶν, αἱ ὁποῖαι θέλουσιν ἀντιπροσωπεύσῃ τοὺς ἔχοντας τὸ θάρρος καὶ τὴν καλὴν διάθεσιν νὰ ἀναλάβωσι τὸ ἐπίμοχθον ἔργον τῆς πρώτης ἐφαρμογῆς θεσμοῦ ὅλως νέου διὰ τὰ παρ' ἡμῖν δικηγορικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα.

Τὰ προεκλογικὰ οὕτως εἰπεῖν ζητήματα ταῦτα μετὰ τῶν ἐμφωλευουσῶν ἀποριῶν παρήλασαν ἤδη διὰ τῶν στηλῶν τοῦ προλαβόντος φύλλου. Καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου ζητήματος δίδονται συγχρόνως ἀρκοῦσαι ἐπεξηγήσεις, ὅπως δυνηθῶμεν νὰ γνωρίζωμεν, τοὐλάχιστον διὰ τὴν δικαστικὴν περιφέρειαν τῆς πρωτευούσης, τίς ἔσται ὁ πρῶτος τῆς πρώτης τῶν δικηγόρων συνελεύσεως πρόεδρος, ὁ κατὰ νόμον Νέστωρ οὗτος τοῦ δικηγορικοῦ σώματος τῶν Ἀθηνῶν· ἐπὶ τῶν περὶ τὸ ζήτημα τοῦτο ἀποριῶν τὸ ἑξῆς μόνον δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι οὐδεμία γεννᾶται ἀμφιβολία ὡς πρὸς τὸν προσυπολογισμὸν εἰς τὸν χρόνον τῆς ἀρχαιότητος τῆς δικηγορικῆς ὑπηρεσίας καὶ τῆς δικαστικῆς τῶν προϋπηρετησάντων δικαστῶν, ἀφοῦ ρηταὶ καὶ γενικαί εἰσιν αἱ περὶ τούτου διατάξεις τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ νόμου.

Τὸ δεύτερον ζήτημα προβάλλεται μετὰ προχείρου ἐπιλύσεως, δι' ἐπιστολῆς τοῦ διακεκριμένου συναδέλφου καὶ ἀγαπητοῦ φίλου κ. Α. Σ. Μπαλάνου: Ποῖοι δικηγόροι δύνανται νὰ ἔχωσι δικαίωμα ψήφου; ἐρωτᾷ ὁ κ. συνάδελφος, ἀπαντᾷ δὲ προτείνων ὡς κριτήριον τῆς ἐπιλύσεως πάσης ἀπορίας τὸν φορολογικὸν κατάλογον τοῦ ἔτους 1907. Διατὶ ὄχι καὶ τὸν τοῦ 1908;

Ἂς μοι ἐπιτραπῇ, φιλτάτη «Δικαιοσύνη», νὰ διαφωνήσω ριζικῶς πρός τε τὰ προτεινόμενα μέτρα ὡς καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐρωτήσεως.

Ὁ περὶ δικηγορικῶν συλλόγων νόμος εἶναι σαφὴς καὶ κατηγορηματικός: «Μέλη τοῦ Συλλόγου, διαλαμβάνει τὸ ἄρθρον 2 τοῦ νόμου, εἰσὶν ***ὑποχρεωτικῶς*** πάντες οἱ δικηγόροι, οἱ διωρισμένοι ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ Πρωτοδικείου». Τοιοῦτοι δὲ δικηγόροι εἰσὶν οἱ διορισθέντες συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ νόμου ΧΞϛ' τοῦ 1877, ὡς οὗτος ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ νεωτέρου καὶ τελευταίου νόμου ,ΒΡΠΘ. τοῦ 1893, καὶ οὐδεμία χωρεῖ ἐξαίρεσις οὐδὲ περιορισμὸς κατὰ τὴν ρητὴν ἄλλως τε διάταξιν τοῦ ἐδαφ. ζ' τοῦ ἄρθρου τούτου. Ὅθεν πάντες οἱ οὕτωσὶ διωρισμένοι δικηγόροι, ὄντες ὑποχρεωτικῶς μέλη τοῦ συλλόγου, ἔχουσι καὶ δικαίωμα ψήφου, ἀποδεχόμενοι δὲ τὰ προτεινόμενα περιοριστικὰ μέτρα ἀποτόμως προσκόπτομεν ἐπὶ ρητῶν τοῦ νόμου διατάξεων. Ἀλλά, δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὁ τοιαῦτα προτείνων βάσιν ἔχει ἐφαρμοσθέντα παρόμοια φορολογικὰ μέτρα, ὧν εἰς ἐκτάκτους ἀνάγκας ἢ κατ' ἀναλογίαν ἐφαρμογὴ εἶναι ἴσως δεδικαιολογημένη. Ἀληθῶς, ἀλλὰ τὰ ἀπαρχαιωθέντα ταῦτα μέτρα ὄχι μόνον σήμερον ἔχουσι καταργηθῇ, ἀλλά, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐξάσκησιν τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος, καὶ ἀπεδοκιμάσθησαν διὰ ρητῆς διατάξεως αὐτοῦ τούτου τοῦ φορολογικοῦ νόμου. Ὁ περὶ φόρου ἐπιτηδευμάτων νόμος ,ΓΡΜΒ' τοῦ 1906, ὅστις διὰ τοῦ ἄρθρου 45 κατήργησε πάντας τοὺς πρότερον ἰσχύοντας, ἐν οἷς περιελαμβάνοντο καὶ αἱ ἀτυχεῖς διατάξεις, δι' ὧν οὐδεμία αἴτησις ἐγίνετο δεκτὴ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἄνευ τῆς προσαγωγῆς τῆς σχετικῆς ἀδείας τῆς ἐξασκήσεως τοῦ φορολογουμένου ἐπιτηδεύματος καὶ τοῦ διπλοτύπου τῆς πληρωμῆς τοῦ φόρου, ρητὴν καὶ πλεονάζουσαν περιλαμβάνει διάταξιν ἐν ἐδαφ. γ' τοῦ ἄρθρου 39, καθ' ἣν οἱ μὴ δηλώσαντες δικηγόροι, καὶ κατ' ἀκολουθίαν οἱ στερούμενοι εἰς πρώτην ζήτησιν διπλοτύπου πληρωμῆς καὶ αὐτοῦ τοῦ τετάρτου τοῦ ἐτησίου φόρου (ἐδαφ. ε' τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ αὐτοῦ ν.), ***δὲν παρακωλύονται ἀπὸ τῆς ἐξασκήσεως τοῦ ἐπιτηδεύματός των,*** ὑποβαλλόμενοι μόνον εἰς πρόστιμον.

Πῶς ἑπομένως δυνάμεθα νὰ ἐφαρμόσωμεν πρὸς περιστολὴν τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγειν πρότασιν βάσιν ἔχουσαν μέτρα, ἐφαρμοσθέντα μέν ποτε ὡς φορολογικά, ἀλλὰ καὶ ὡς τοιαῦτα ἄρδην καὶ ἐμφαντικῶς ἀποκρουσθέντα, ἰδίως διὰ τοὺς ἐξασκοῦντας τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα; Στεροῦντες τοῦ δικαιώματος τῆς ψήφου, τὸ ὁποῖον, ὡς νῦν ἔχουσιν αἱ διατάξεις τοῦ νόμου, εἶναι συμφυὲς δικαίωμα τοῦ μέλους τοῦ Συλλόγου, ἀρνούμεθα εἰς τοὺς μὴ δυναμένους νὰ προσαγάγωσι τὸ διπλότυπον τῆς πληρωμῆς τοῦ φόρου τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ὦσι μέλη τοῦ Συλλόγου· παρεισάγομεν δηλαδὴ διάκρισιν εἰς ρητὴν καὶ γενικὴν διάταξιν τοῦ νόμου πανταχόθεν καὶ παντοιοτρόπως ἀποκρουομένην. Ὑπὸ τῶν αὐτῶν δὲ ἰδεῶν πιεζόμενος δὲν δύναμαι ἐπίσης νὰ ἐννοήσω, πῶς, κατὰ τὸν ἔγκριτον ἐπιστολογράφον, διὰ τὰς μετέπειτα ἐκλογὰς ἡ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 4 ἐδαφ. δ' τοῦ νόμου εἰσφορὰ θέλει ἐκκαθαρίσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν δικαιούχων ψήφου δικηγόρων, ἀφοῦ καὶ ἐν περιπτώσει παραβάσεως τῆς διατάξεως ταύτης πάντως θὰ ἐξακολουθῇ ὁ τυχὸν παραβάτης δικηγόρος νὰ δικαιῶται ψήφου, μὴ ὁριζομένης διὰ τοῦ νεαροῦ νόμου διαγραφῆς ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου τῶν μὴ καταβαλλόντων τὴν ἐτησίαν εἰσφορὰν αὐτῶν.

Κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἐδαφ. ζ' τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ περὶ προσόντων τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων νόμου, ὁ δικηγόρος παύεται ὁριστικῶς ***μόνον*** εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρων 21, 22 καὶ 24 τοῦ ποινικοῦ νόμου, κατ' ἀκολουθίαν ἐφ'ὅσον ἐξακολουθεῖ ὢν διωρισμένος δικηγόρος, ὑποχρεοῦται νὰ εἶναι μέλος τοῦ Συλλόγου καὶ δικαιοῦται ψήφου, ἀδιαφόρως ἂν συνεμορφώθη ἢ μὴ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἐδαφ. δ' τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ νεαροῦ νόμου ἢ ἂν δύναται ἢ μὴ νὰ προσαγάγῃ διπλότυπον τῆς πληρωμῆς τοῦ φόρου τοῦ ἐπιτηδεύματος αὐτοῦ. Ἡ περὶ ἐξασκήσεως τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος παρ' ἡμῖν νομοθεσία ἐφήρμοσεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὰς ἀρχὰς τῆς ἀπολύτου ἐλευθερίας, καὶ ἀλλαχοῦ ἐπίσης παραδεδεγμένας, ταύτας δὲ πιστῶς διηρμήνευσε καὶ διὰ τοῦ περὶ δικηγορικῶν Συλλόγου νεαροῦ νόμου· τὸ δ' ἐπάγγελμα τοῦ δικηγόρου φύσει τε καὶ νόμῳ συμβιβάζεται ἀπεριορίστως μετὰ πλείστων ἄλλων ἐπαγγελμάτων, πρὸς ἃ ἐλευθέρως ὁ διωρισμένος δικηγόρος δύναται διαρκῶς ἢ προσκαίρως νὰ ἐπιδίδηται. Ἴσως αἱ περὶ προσόντων τῶν διοριζομένων δικηγόρων διατάξεις τοῦ ἡμετέρου νόμου ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν πρὸς τὴν κοινωνίαν ἐγγυήσεων ὑστεροῦσι τῶν σχετικῶν διατάξεων ἄλλων πεπολιτισμένων κρατῶν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστ' εὐλόγως νὰ προκαλῶσι σήμερον δισταγμοὺς καὶ περὶ τῆς ἐπιτυχοῦς χειρίσεως τοῦ δικαιώματος τῆς ψήφου κατὰ τὴν πρώτην ἐκλογὴν τῶν δικηγορικῶν Συλλόγων, ἰδίως ὑπὸ τῶν μὴ ἐξακολουθησάντων τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματος, ἀλλὰ τοιαῦτα ζητήματα, ὄντα ἀντικείμενον νομοθετικῆς προνοίας, δὲν δύνανται νὰ ἀπασχολήσωσιν ἡμᾶς κατὰ τὴν ἑρμηνείαν τοῦ ἰσχύοντος νόμου καὶ νὰ ἐπιδράσωσιν ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ.

Οὐδὲ εἰς ἄτοπόν τι δύναταί ποτε νὰ καταλήξῃ ἡ μὴ παραδοχὴ τοῦ προτεινομένου μέτρου ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου, ὅστις ὁρμᾶται εἰς τοῦτο ἐκ σοβαρᾶς, ὡς λέγει, ἀνησυχίας, προερχομένης ἐκ τῆς πλάνης, εἰς ἣν δύνανται νὰ ὑποπέσωσιν ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν προσώπων οἱ μὴ ἐξασκοῦντες τὸ ἐπάγγελμα δικηγόροι. Ἡ ἀνησυχία αὕτη δὲν δύναται νὰ εἶναι βάσιμος καὶ ἡ ἀπόλυτος ἐλευθερία τοῦ ἐκλέγειν δύναται ἐπίσης νὰ ἔχῃ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα, ἀδιακρίτως ἂν ἐπικρατήσῃ ἡ τῶν ἐξασκούντων τὸ ἐπάγγελμα ψῆφος ἢ ἡ τῶν μὴ ἐξασκούντων, διότι, δεδομένου ὅτι οἱ ἐνασκήσοντες τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς προσώπων δὲν πρόκειται πρὸ τῶν καλπῶν νὰ ἀστειευθῶσιν, ἀλλὰ σοβαρῶς νὰ ἐκδηλώσωσι τὴν κατὰ συνείδησιν ἐκτίμησιν αὐτῶν, καὶ ἐὰν τὸ σμῆνος τῶν ὑπερτρισχιλίων δικηγόρων ἐρασιτεχνῶν ἐκλέξῃ ὁμοφώνως (πρᾶγμα κάπως ἀπίθανον) δικηγόρον περιπατητὴν τοῦ Ζαππείου καὶ κατισχύσῃ οὕτω τῆς κοινῆς ἢ διαφωνούσης γνώμης τῶν ἐξασκούντων τὸ ἐπάγγελμα, πάντως ἡ κατὰ τοιαύτην πλειονοψηφίαν ἐκτίμησις δὲν δύναται εἰμὴ νὰ εἶναι σεβαστὴ καὶ ἐπιβάλλουσα. Ὁ δικηγόρος περιπατητὴς τοῦ Ζαππείου, ὁ δυνάμενος νὰ συγκεντρώσῃ τὴν ἐκτίμησιν τοσούτων ψήφων ἀνδρῶν, κριθέντων ἐν πάσῃ περιπτώσει ἱκανῶν πρὸς ἐξάσκησιν τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος, παρέχει ἐξ ἴσου τὰς ἐγγυήσεις ἐκείνας, τὰς ὁποίας δύναται ἐπίσης νὰ παράσχῃ ὁ ἐκ τῶν ἐξασκούντων τὸ ἐπάγγελμα ἐκλεκτός, τοῦ ὁποίου ἐν τούτοις ἡ καλλικέλαδος φήμη περιΐπταται μόνον ἐντὸς τοῦ στενοῦ περιβόλου τῶν αἰθουσῶν τῶν δικαστηρίων, οὐδόλως ἐξελθοῦσα αὐτῶν, οὐδὲ τέρψασά ποτε τὰ ὦτα τῶν περιπατητῶν τοῦ Ζαππείου. Ἀντιθέτως δὲ καὶ ἐὰν ἡ ἄγνοια προσώπων καὶ πραγμάτων τῶν ψιλῷ ὀνόματι δικηγόρων δύναται ν' ἀστοχήσῃ περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν καταλλήλων προσώπων διὰ τὴν διοίκησιν τοῦ δικηγορικοῦ Συλλόγου, δὲν δυνάμεθα ἐπίσης μετὰ βεβαιότητος ν' ἀποφανθῶμεν ὅτι καὶ ἡ ὑπεράγαν ἐπαγγελματικὴ γνωριμία εἶναι ἀσφαλὴς γνώμη εὐσυνειδήτου ἐκτιμήσεως, ἐντελῶς ἄμοιρος ἐλαττωματικῆς ἐκλογῆς, ἰδίως δ' ἐνδεχομένων καὶ ἐπικινδύνων μεροληψιῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Δεκεμβρίου 1908.

Δ. Γ. Ἀντωνιάδης
δικηγόρος.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ "ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΝ,,

Ἀξιότιμε κ. συντάκτα τῆς «Δικαιοσύνης»,

Ἐν τῷ τελευταίῳ φύλλῳ τῆς «Δικαιοσύνης» ἀνεδημοσιεύθη ἄρθρον τῆς ἐνταῦθα ἐκδιδομένης ἐφημερίδος ὁ «Νέος Αἰών», ἐν τῷ ὁποίῳ κατηγορεῖται ὁ πρωτοδίκης κ. Λ. Λουκάκος, ὅτι ὡς ἀνακριτὴς ἐπὶ ὡρισμένης ποινικῆς ὑποθέσεως ἐξύβρισε τοὺς μάρτυρας καὶ ποικιλοτρόπως ἐπίεσεν αὐτούς. Ὧν συνήγορος τῶν κατηγορουμένων ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς, ἣν ἀφορᾷ τὸ δημοσίευμα, αἰσθάνομαι ὡς ἐπιβεβλημένον καθῆκον νὰ διαμαρτυρηθῶ μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς μου κατὰ μυσαρᾶς συκοφαντίας πρωτοδίκου τιμῶντος τὸν δικαστικὸν κλάδον, ἡ δὲ «Δικαιοσύνη», ἥτις ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς ἐδείχθη καὶ τῶν δικαστικῶν παρεκτροπῶν αὐστηρὸς τιμητὴς ἀλλὰ καὶ τῶν δικαστικῶν ἀρετῶν καὶ ἱκανοτήτων εὔγλωτος κῆρυξ, δὲν θέλει διστάσῃ νὰ φιλοξενήσῃ τὴν διαμαρτυρίαν μου εἰς τὰς στήλας αὐτῆς.

Ἡ «Δικαιοσύνη» ἐρωτᾷ· τί ἐνηργήθη ἐπὶ τῶν διὰ τοῦ «Νέου Αἰῶνος» καταγγελθέντων κατὰ τοῦ κ. Λουκάκου; Ἀλλὰ τί ἠδύνατο νὰ ἐνεργηθῇ, ἀφοῦ ὁ Διευθυντὴς τοῦ «Νέου Αἰῶνος» κληθεὶς ὑπὸ τοῦ κ. Εἰσαγγελέως τῶν ἐνταῦθα Ἐφετῶν, ἀπήντησεν ἐπὶ λέξει, ὅτι «ἐπλανήθην δι' ὅσα ἐδημοσίευσα κατὰ τοῦ πρωτοδίκου κ. Λουκάκου, γενόμενος θῦμα ὡρισμένου προσώπου, ζητοῦντος διὰ παντὸς τρόπου τὴν ἐντεῦθεν ἐκτόπισίν του, καὶ μεταμέλομαι πικρῶς, διότι ἠδίκησα δικαστήν, τοῦ ὁποίου ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐξῆρα ἄλλοτε ἐν τῇ ἐφημερίδι μου τὴν μεγάλην ἱκανότητα καὶ τὸν ἄκαμπτον χαρακτῆρα». Ταῦτα διετυπώθησαν ἐν τῷ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον ἐγγράφῳ τοῦ κ. Εἰσαγγελέως τῶν Ἐφετῶν, ὅστις εὑρεστήθη, ὅταν τὸν ἐπεσκέφθημεν, ἵνα ἐκδηλώσωμεν αὐτῷ τὴν ἀγανάκτησίν μας διὰ τὰ δημοσιευθέντα, νὰ ἐπιδείξῃ ἡμῖν τὸ ἔγγραφον τοῦτο. Ἀλλ' ἴσως ἐρωτήσῃ τις· διατί δὲν καταγγέλλεται ὁ δημοσιογράφος; Ἡ ἀπάντησις πρόχειρος, διότι ἡ «Δικαιοσύνη» γνωρίζει ποῖος εἶνε ὁ ἐπίλογος πάσης διὰ τοῦ τύπου κατηγορίας πάντος δημοσίου ὑπαλλήλου.

Ἡ ὑπόληψις τῶν χρηστῶν τῆς δικαιοσύνης λειτουργῶν δὲν εἶνε μόνον ἴδιον αὐτῶν ἀγαθόν, ἀλλὰ κοινὸν ἀγαθόν, τοῦ ὁποίου ἡ συντήρησις ἐνδιαφέρει κατ' ἐξοχὴν ὁλόκληρον τὴν κοινωνίαν, ἀκριβῶς δ' ἕνεκα τούτου μὲ ὅλον τὸν κίνδυνον, ὃν διατρέχω, νὰ δυσαρεστήσω τὸν κ. Λουκάκον, ἐθεώρησα καθῆκόν μου νὰ καταστήσω γνωστὴν τὴν ἀλήθειαν ἐν προκειμένῳ.

Ὁ κ. Λουκάκος δὲν εἶνε ἐκ τῶν συνήθων δικαστῶν, περὶ αὐτοῦ δὲ δύναται ἡ «Δικαιοσύνη» νὰ ἐρωτήσῃ τὸν πρῶτον τυχόντα δικηγόρον τῶν Πατρῶν ἢ τὸν πρῶτον πολίτην, καὶ θὰ πληροφορηθῇ, ὅτι πρόκειται περὶ δικαστοῦ πράγματι ὑπερόχου, καθόσον καὶ ***ἀριστοῦχος*** τῆς Νομικῆς τυγχάνει καὶ διὰ τοῦ ***Ραλλείου ἀριστείου*** ἔχει ***βραβευθῇ*** καὶ ἐν τῷ δικαστικῷ διαγωνισμῷ ἔχει ***πρωτεύσει,*** συνδυάζει δὲ σπανίαν ἱκανότητα μετ' ἀδαμάστου εὐθύτητος, καὶ κατὰ συνέπειαν, προκειμένου περὶ ἑνὸς τοιούτου δικαστοῦ, εἶνε λυπηρόν, ὅτι ἀβασανίστως εἶδεν ἐν τῷ τύπῳ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας τὸ κατ' αὐτοῦ ἀνυπόστατον δημοσίευμα.

Πάτραι τῇ 30 Δεκεμβρίου 1908.

Ἄγγελος Ἀγγελόπουλος
Δικηγόρος

Σ. Δ. Νομίζομεν, ὅτι λίαν προχείρως ἀδικεῖται ἡ Ἑλληνικὴ Κοινωνία καὶ ἰδίᾳ οἱ ἐξ αὐτῆς ἔνορκοι δικασταί, κηρυσσόμενοι ἐκ τῶν προτέρων ὡς ἀναίσθητοι καὶ ἀσυνείδητοι πρὸ μυσαρῶν κατὰ δικαστῶν συκοφαντιῶν, μολονότι καὶ τοῦτο δὲν δικαιολογεῖ τὴν μὴ ποινικὴν καταδίωξιν τοῦ συκοφάντου, ὁμολογοῦντος μάλιστα τὴν πρᾶξίν του καὶ τὸν ἠθικὸν αὐτουργὸν τῆς συκοφαντίας. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἔχομεν πάντα λόγον νὰ εὐχαριστηθῶμεν ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀξιοπίστων πληροφοριῶν τοῦ κ. Ἀγγελοπούλου, ἀλλὰ γνωρίζομεν αὐτῷ, ὅτι πλὴν τοῦ ἄρθρου τοῦ «Νέου Αἰῶνος» εἴχομεν καὶ ἐπίσης ἀξιόπιστον ἔγγραφον πληροφορίαν ἄλλου δικηγόρου ἐκ Πατρῶν βεβαιοῦντος τὰ ἐν τῇ ἐφημερίδι ἐκείνῃ γραφέντα καὶ ὅστις ἀναντιρρήτως ἔχει ἐπιβεβλημένον καθῆκον νὰ ἐπικυρώσῃ τὰς βεβαιώσεις του δημοσίᾳ καὶ ἐνυπογράφως, κατὰ τοιοῦτον τρόπον διαψευδόμενος. Μένει πάντως ὅμως ἡ ἀπορία ἂν ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς τῶν Ἐφετῶν ἐξηκρίβωσεν ἢ καὶ προσεπάθησε νὰ ἐξακριβώσῃ «τὸ ὡρισμένον πρόσωπον», ὅπερ κατέστησε θύματα τὸν συνκάκτην τοῦ «Νέου Αἰῶνος» καὶ τὸν κ. Λουκάκον, κατόπιν δὲ ἀντιθέτως ὑπῆρξε σωτὴρ καὶ τοῦ συντάκτου ἀπέναντι τοῦ κ. Εἰσαγγελέως καὶ τοῦ δικαστοῦ ἀπέναντι τοῦ κ. ὑπουργοῦ.

Ἀριθ. 1002

Ἀποδεικτικὸν

Ἐν Ἀθήναις σήμερον τὴν δεκάτην ἑβδόμην (17) Δεκεμβρίου τοῦ 1908 ἐνεακοσιοστοῦ ὀγδόου ἔτους ἡμέραν Τετάρτην καὶ ὥραν 5 μ.μ. ὁ ὑποφαινόμενος δικαστικὸς κλητὴρ τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν Κωνστ. Στεργίου τῇ ἐγγράφῳ παραγγελίᾳ τοῦ δικηγόρου κ. Νικολ. Λάφη πληρεξουσίου τοῦ Θεοφ. Τρούγκα κατοίκου Ἀθηνῶν, μετέβην καὶ ἐπέδωκα πρὸς τὸν κ. Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν διὰ τὸν ἀγνώστου διαμονῆς Στέφανον Πετσουλάκην κάτοικον πρώην Ἀθηνῶν, ἀντίγραφον ἐξ ἀπογράφου ἐκτελεστοῦ τῆς ὑπ' ἀριθ. 8683 τοῦ 1908 ἀποφάσεως τοῦ Δικαστηρίου τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν κλπ. πρὸς γνῶσίν του καὶ ἐπιτασσόμενον ἵνα ἐμπροθέσμως τῷ πληρώσῃ 1) διὰ κεφάλαιον δραχμὰς χιλίας (1000) ἐντόκως πρὸς 12 ο)ο ἐτησίως καὶ 2) δραχμὰς ἑκατὸν τριάκοντα δύο καὶ 40 ο)ο (132 καὶ 40 ο)ο) ἐντόκως πρὸς 9 ο)ο ἐτησίως ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς μέχρις ἐξοφλήσεως· 3) δι' ἐπιδικασθέντα ἔξοδα δραχ. εἴκοσι δύω (22) καὶ 4) τὰ τέλη δραχμὰς ἕνδεκα (11) καὶ 5) δι' ἀπόγραφον, ἀντίγραφον, ἐπιταγήν, παραγγελίαν καὶ ἐπίδοσιν δραχμὰς δέκα τέσσαρας ἤτοι ἐν ὅλῳ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη δραχμὰς τεσσαράκοντα ἑπτὰ (47) κλπ. Καὶ εἰς ἔνδειξιν.

Ὁ λαβὼν Εἰσαγγελεὺς — Ὁ Δ. Κλητὴρ
Κ. Λυκουρέζος — **Κ. Στεργίου**

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον ἐκ τοῦ εἰς χεῖράς μου τοιούτου.

Ἀθήνησι, τῇ 22 Δεκεμβρίου 1908.

Ὁ πληρεξούσιος Δικηγόρος
Ν. Λάφης